

Smer

Roč. VI.
Číslo 7.
1946.

*mesačník
pro duchovní
život*

S M E R, mesačník pre záujmy duchovného života.

Vydávajú slovenskí dominikáni. Rediguje fr. P. Aquinas M. Gabura, OP.

Redakcia a administrácia: Trenčín, Nám. svätej Anny 15.

Návrh na obálku vypracoval prof. Ladislav Záborský.

Predplatné na rok 80 Kčs, pre študentov 40 Kčs. Šekové číslo Smeru 6181.

O B S A H :

Cesty duchovnosti:

Kristus, žijúci v nás 289. — Moja svätá omša 293. — Nebeský Otec 300. — Moderný hlboký kresťan 310.

Duchovnosť vo svätých:

Črty osobnosti † P. Chryzostoma Bardysa 317. — Anjelskosť na zemi 322.

Duchovnosť v študentstve:

Študent, hrdina lásky 323. — Výchova vôle a charakteru dneskajšej mládeže 325. — Exercičná posila 329.

Duchovnosť v živote:

Ako si dneska predstavujeme svätého? 333. — Nad smrťou filmovej hviezdy 334. — Z evanjeliovej pedagogiky 335. — Pretvorenie predpoklad pretvorovania 335.

Poznámky o knihách:

Pecka: Neviditeľný prsten 335. — Štorm: Dobrý rytíř 336. — Ricciotti: San Paolo 336.

Cesty duchovnosti.

„Ja som cesta, pravda a život.“

Vhĺbil som sa do Kristových, večne sviežich slov osobnej aj svetovej záchrany?

Kristus, žijúci v nás.

Viliam Hofka.

10. Spoluobetovaní s Kristom.

Tajomstvo vtelenia Syna Božieho nie je obmedzené iba na druhú božskú Osobu, ale rozširuje sa i na tých, ktorí vierou a láskou sú s Kristom spojení, alebo lepšie povedané, sraštení. Títo všetci sú totižto súčiastkou jeho bytosti, tvoria jeho mystické telo, Cirkev. V nich Kristus žije ďalej svojim bohoľudským životom, v nich sa modlí, pracuje, trpí, obetuje a umiera. Veď preto prišiel na svet, aby vo svojej Osobe sdrúžil všetkých vykúpených v jeden celok,¹ v jedného Krista a potom oddal sa Otcovi skrze Ducha svätého v bezmedznej synovskej láske. Naša jednota s Kristom, jednota tela, krvi, života a Ducha vúsťuje do náručia spoločného Otca.

A v tom tkvie podstata Kristovho i nášho života: *v úplnom odovzdaní, obetovaní sa Otcovi*. Kristus to jasne naznačil viac ráz,² no najvýraznejšie na kríži, vtedy, keď sa aj pri spierajúcej ľudskej prirodzenosti zriekol všetkého, keď vycedil všetku svoju krv a do Otcových rúk odovzdal svojho ducha.³ Dokonal život, ktorého jediným smyslom a cieľom bol *Otec*.

Kristus sľúbil, že ostane s nami po všetky dni až po koniec sveta,⁴ lebo je mu rozkošou

¹ Porov. Ján 17, 21.

² Luk. 22, 42; Ján 4, 34; 6, 38 atď.

³ Luk. 23, 46.

⁴ Mat. 28, 20.

byť so synmi ľudskými.⁵ Ako mocne asi búšilo pri týchto slovách jeho srdce! Už vtedy mal vypracovaný plán o Sviatosti oltárnej a svätej omši. „Toto je moje telo. . . Toto je moja krv. . . Toto čiňte na moju pamiatku!“ Na pamiatku jeho smrti na kríži. Kristus chce medzi nami neprestajne visieť na kríži s prebodnutými údmi a srdcom, blčiacim tou istou láskou k Otcovi a k nám ako onehdy na Veľký piatok.

Odteraz však už nebude sám zomierať. Pri svätej omši, keď kňaz mečom konsekrujúcich slov tajomne obetuje Božieho Baránka, keď jeho telo a krv symbolicky oddelené ležia na oltári, vtedy mysticky umierame s Kristom aj my, jeho údy. „S Kristom som pribitý na kríž.“⁶ Nielen v smysle alegorickom, ale doslovnom, i keď tajnom. Či nie sme s Kristom *jedno*?⁷ Či vari ten Kristus, ktorý sa práve obetuje, nesmieša ochvíľu, pri svätom prijímaní, svoje telo a krv s naším telom a krvou? Premenenie a prijímanie predsa patria spolu, ako chlieb a jeho požívanie sú zatvorené do jedného pochopu. Veď práve to bol smysel Kristovej smrti na kríži, aby obmytí v jeho krvi od hriechov, stali sme sa jeho pokrvnými, súc s ním stmelení v jedno telo. „*Jedno telo sme všetci, čo jeden chlieb požívame.*“ A keď jedno telo, tak jeden Kristus, *jeden Ukrižovaný.*

Kristova obeta kríža, mysticky reprodukovávaná pri svätej omši, je teda obeta Hlavy a údov, Krista mystického.

Keď kňaz po premenení dvíha zlatý kalich, odzrkadľuje sa na ňom celý chrám a všetci, čo sú prítomní na najsvätejšej obete. Nie je to symbolické?

⁵ Prísł. 8, 31.

⁶ Gal. 2, 19.

⁷ 1 Kor. 12, 12.

⁸ 1 Kor. 10, 17.

Naše spoločenstvo na Kristovom tele a krvi zatvára teda v sebe i našu spoluúčasť na jeho obete. Láska Kristova, ktorá sa skrze Ducha svätého z Kristovho srdca prelieva do našich sŕdc,⁹ pudí i nás dať všetko i seba Otcovi. Spoluobetovať sa mu s Kristom. To isté chcief a nechcief, čo Otec, splňať jeho vôľu ako Kristus, ktorý ju splňal až po úplné zmarenie sa na kríži. Hej, to má byť ovocím našej účasti na eucharistickej obete: „*Umriem hriechu a žiť Bohu v Kristu Ježišovi.*“¹⁰

Ak by nám chýbala táto vôľa zrieknuť sa všetkého, čo je v rozpore s vôľou božou a byť mu poslušný čo aj až na smrť kríža, bez tohto mystického spoluobetovania sa s Kristom Bohu, obeta omše svätej by bola len Kristova obeta, a nie aj *naša*. Neúplná. Aj naše sväté prijímanie by bolo len materiálne, bez žiadúceho účinku, bo „medzi Bohom a človekom nie je nič rovnorodé, nič, čo by mohlo splynúť v jedno, iba dobrovoľné odovzdanie sa, pri ktorom sa jeden druhému celkom daruje“. (Lucia Christina.)

Aj potom, keď už sviatosťná prítomnosť Kristova v nás prestala, Duch Kristov, ktorého sme nasali z jeho eucharistického srdca,¹¹ ostáva v nás ďalej a skrze neho žije v nás ďalej aj Kristus mysticky. Vierou, zakorenenou v láske.¹² A keď žije, aj trpí a umiera. — Aká to vznešená pohnúťka pre sebamŕtvenie a trpezlivé znášanie trpkostí života! S Kristom spolutrpím, som spoluukrižovaný a spoluumieram! Nielen morálne, napodobňujúc ho v jeho trpezlivosti a odovzdanosti do vôle božej, ale i *bytosťne*, ontologicky, keďže pri svätom prijímaní sa so mnou fyzicky spojil v jedno telo a krv a mysticky žije

⁹ Rím. 5, 5.

¹⁰ Rím. 6, 11.

¹¹ 1 Kor. 12, 13.

¹² Ef. 3, 17.

vo mne ďalej.¹³ Kristov Duch preniká i moju úbohú bytosť a pretvára ju v *orgán Kristovho božstva* tak, ako jeho vlastná ľudská prirodzenosť — s ktorou som srastený — bola orgánom Slova, ktorý ho voľne používalo na plnenie vôle Otcovej až po sebažertvu na kríži. S Kristom spoluvykupujem svet, keďže „na svojom tele doplnám tie Kristove utrpenia, čo ešte chýbajú jeho telu, ktorým je Cirkev“.¹⁴

To všetko logicky vyplýva z našej účasti na svätej omši. Svätá omša nie je teda jedna z mnohých pobožností, ako sú napr. litánie, ruženec, krížová cesta a pod., ale je *strediskom, slnkom všetkých pobožností* (svätý František Sal.), *pobožnosť* v najvlastnejšom smysle, lebo pri nej účasťou na tele Pánovom a krvi Pánovej sme v pravom smysle slova *zbožštení*, pretvorení v Krista. A nezabúdajme: v Krista trpiaceho, ukrižovaného.

Preto kresťan nerozmýšľa, či urobiť alebo neurobiť to, čo Boh od neho žiada svojimi prikázaniami, ústami predstavených, stavovskými povinnosťami alebo hlasom svedomia. Ani sa nezháči a nepohorší, ak sa ho bolestne dotkne ruka Pánova. Vie totiž, že „*vonkoncom nesluší chúlостivému údu pod trním korunovanou Hlavou*“ (Svätý Bernard.) Len natoľko Boh bude v nás žiť, nakoľko zomrieme sebe. Goetheovské: „Stirb und werde!“ platí aj tu.

Áno, „*kresťanstvo je tajomstvo smrti a života*“.¹⁵ Tak sa nám javí už pri krste, ale najmä pri eucharistickej obete, kedy „s Kristom *spoluumierame, aby sme s ním aj spolužili*“.¹⁶

¹³ Gal. 2, 20.

¹⁴ Kol. 1, 24.

¹⁵ Marmion: Le Christ, vie de l'âme, str. 244.

¹⁶ 2 Tim. 2, 11.

„Moja“ svätá omša.

Charles Grimaud.

ÚVOD.

Mnohé kresťanské duše sa znepokojujú, že tak málo robia pre božiu slávu. Cítia, že čas súri, a boja sa, že takmer s prázdnyimi rukami nájdú sa na prahu večnosti.

Jednako chcely by dokonale dosiahnuť cieľ, pre ktorý boly stvorené, totižto chváliť Boha. No zatiaľ práce ich hatia, choroba zadržuje, rodina zaberá pre seba; a ony nariekajú, že badajú, ako ich dni plynú bez toho, aby Boha dostatočne oslávily.

Keď tieto duše vyjdu zo seba a zaprizerajú sa na svet, horšia sa, keď vidia, ako ľudia Boha toľme urážajú, toľme na neho zabúdajú; pýtajú sa seba, ako Najvyšší môže strpieť také veľké krivdy od svojich stvorení. A tieto myšlienky narúšajú ich vieru. Mocne pobádané túžbou po budovaní božieho kráľovstva hľadajú prostriedok, ktorý by mohli výhodne použiť, aby na patričné miesto postavily svet, obrátený na ruby, a aby pre Pôvodcu všetkých vecí vyťažily z nich slávu, na ktorú má právo.

Nechže tieto duše nezúfajú. Ich nepokoj skrská najmä z nedostatočného poznania; nešípia prekypujúcu hojnosť chvál, ktorá sa jednodostaj vznáša z tejto zeme, naoko takej nevďačnej, k božskej Velebnosti; a vari ešte menej šípia, že aj ony môžu Bohu vzdávať „dokonalú a úplnú poctu“, ktorú mu tak baživo želajú, len keď spolupracujú s Kristom na nekonečnom holde, ktorý vzdáva najsvätejšej Trojici.

Veru, stačí im, keď obnovujú kalvársku obeť; s Kristom, v ňom a skrze neho majú možnosť, aby dokonale dosiahly cieľ, ktorý im Boh ustálil, totižto oslavovať ho dokonale, bez tieňa

a neoslabene. Či nie je to náuka potešujúca a plná upokojenia, bo dáva kľúč od veľkého tajomstva božej trpezlivosti voči hriješnému svetu?

Táto rozprava pokúša sa otvoriť kresťanským mysliam, čo baživo túžia slúžiť Bohu, šíriť jeho kráľovstvo a pripraviť sa na večnosť, hádam netušené pohľady na obetu našich oltárov.

Chcela by ich poučiť, že Kristus nie je sám pri obetovaní svätej omše, ale že priberá si veriacich alebo skorej, že on a jeho veriaci tvoria *jediného Krista*, ktorý Bohu podáva svoje nekonečné chvály, takže každý z nás opustiť túto viacej zaužívanú ako presnú formulu: „Idem na svätú omšu“, nahradí ju celkom oprávnenou: „Idem s Kristom obetovať *svojú* svätú omšu.“

*

Z tohto jasnejšieho poznania našej účasti v kňazskom úkone nášho Pána vyplynú pre náš kresťanský život nesmierne výhody:

Budeme sa zaujímať o svätú omšu, ako to robíme vo veciach, ktoré sú *naše*; potom pousilujeme sa lepšie ju poznávať, aby sme sa na nej viacej zúčastnili; zakúsime šťastné chvíle pri nej.

Budeme potešení. Naozaj pocítíme, že už nie sme „neosožné bytosti“ odvtedy, čo si uvedomujeme, že splňame najvznešenejšiu úlohu, keď spoluúčinkujeme pri vzdávaní dokonalej chvály Bohu, ktorá je predohrou tej, čo mu budeme vzdávať po celú večnosť prostredníctvom Ježiša Krista.

Naša duchovná dokonalosť vzrastie. Aby sme boli dôvernejšie spojení s Kristom vo vzácnom úkone obetovania, nebudeme váhať vo všetkom prispôbiť sa jeho vôli, zakázať si všetko, čo sa mu nepáči, hľadať všetko, čo je mu milé, a to preto, aby sme v sebe uskutočnili dokonalú shodu myšlienok a citov medzi več-

ným Kňazom a jeho poníženými spolupracovníkmi.

Budeme kresťanmi bez obavy a bez hany; veď čoho sa môžu báť od ľudí alebo udalostí tí, ktorí s Kristom vnárajú sa do vnútorných hĺbočín samého Boha, Vládcu srdca a svrchovaného Pána všetkých vecí?

*

Rozpravu „*Moja svätá omša*“ rozdeľujeme na tri časti:

I. *Moja účasť na Kristovom kňazstve.*

II. Dielo, ktoré konám slúžením *svojej* svätej omše.

III. Prostriedky dobrého slúženia *mojej* svätej omše.

Moja účasť na Kristovom kňazstve.

I.

JEŽIŠ KRISTUS, KŇAZ.

Tu uvidíme, že jediná bytosť, súca obetovať Bohu nekonečnú a dokonale smierujúcu poctu, je Kristus, človek ako hriešnici, ale Boh ako jeho Otec, a preto Bohočlovek, úradný kňaz Božstva.

Boží plán.

Človek sa hriechom znivočil. Urazený Boh mohol ľudstvo nechať jeho žalostnému zatracujúcu osudu. To by bolo iba spravodlivé. Ale toto riešenie nevidelo by sa ani dosť milosrdné, no najmä nie dosť oslavujúce Boha, keby stvorenie človeka, ktorý je majstrovské dielo božích rúk, malo naostatok skončiť pohromou.

Preto Boh rozhodol, že človeka zachráni. Ale ako?

Najvyšší, nekonečne dobrý, mohol obrodiť ľudstvo tým, že by mu jednoducho odpustil hriech. Ale toto odpustenie by bolo naozaj veľmi ľahké pre nás a primálo by zvelebovalo Boha.

Boh mohol žiadať, aby ľudia dali zadosťučinenie, pre ktoré by im odpustil. No keďže skutky tohto „odbojného mikrobu“ samy osebe nemajú nijakú hodnotu, Boh bol by sa slovom inak rozhodol, že bez podmienky odpustí.

Nekonečná Velebnosť vo svojej podivnej múdrosti ustálila ozaj vznešenú mieru štedroty a dobroty, ktorá jej umožnila naraz spasíť človeka, zachovať práva spravodlivosti a mimo toho dosiahnuť dokonalé oslavovanie od stvorenia, ktoré by celkom dočiahlo cieľ, pre ktorý bolo stvorené.

Boh určil, že Syn, druhá osoba najsvätejšej Trojice, *stane sa kňazom*. To znamená, že Slovo, Boží Syn, sníži sa do ľudského postavenia, aby ako človek, zastupujúci celé svoje pokolenie, vykonal *kňazský úkon* na poctu najsvätejšej Trojice, ktorým by s jedného stanoviska Boha nanajvýš chválil, oslavoval a mu ďakoval, a s druhého stanoviska ním by ľudstvo splácalo svoj dlh a bolo vykúpené.

Tento plán uskutočnil sa *na rozkaz* Otcov s vplyvom Ducha svätého, „*ex voluntate Patris, cooperante Spiritu Sancto*; z Otcovej vôle spolupôsobením Ducha svätého“, ¹ ako to liturgia potvrdzuje.

Tak Boh už môže podľa svojich večných zámerov vyfašíť zo stvorenstva najväčšiu slávu, aká je možná, a to pre ustálenie, ktorým rozhodol ustanovenie Ježiša Krista, Bohočloveka, za svojho úradného kňaza.

Pochop kňazstva.

Ale čože znamená byť kňazom?

Byť poverený od Všemohúceho spoivovaním stvorenia so Stvoriteľom, upraviť medzi človekom a Bohom potrebné vzťahy.

Byť kňazom znamená byť *prostredníkom*. Kňaz je *most*, postavený medzi zemou a ne-

¹ Modlitba svätej omše pred prijímaním.

bom; preto kňaz Ježiš zaslúži si meno Veľkňaz. „Za ľudí je postavený v ich veciach u Boha.“²

Kňaz má obetovať Najvyššiemu verejné a slávnostné pocty, ktoré má mu úradne vzdávať ľudská spoločnosť; Boh ju zriadil a preto nemôžeme si ju myslieť bez kňaza.

Ježiš Kristus, najvyšší Kňaz.

Boh vyvolil jediného človeka, aby medzi sebe podobnými a božskou Velebnosťou dokonale obnovil styky, čo hriech pretrhol, a to tým, že vzdá najsvätejšej Trojici všetku poctu, ktorá jej patrí. Tento neporovnateľný kňaz je náš Pán Ježiš Kristus.

Boh ho mohol vyvoliť a zrobiť kňazom aj vtedy, keby Adamovo pokolenie bolo ostalo nevinné, žeby tento Vodca ľudstva mohol mu vzdať ako svojmu Stvoriteľovi dokonalú poctu a aby medzi nebesami a zemou upravil dôverné vzťahy. Vtedy by bol Kristov kňazský úkon spočíval v tom, že by ľudia velebili Boha bez zadosťučinenia; a tak jeho obeta by bola len oslavujúca a ďakovacia, ale nie smierujúca.

No keďže človek zhrešil, Kristus, Kňaz, ktorého poslaním bolo osláviť Boha, mal zahľadiť hriechy a zadosť urobiť za spáchané zlo, aby splnil svoje poslanie; preto Boh vo svojej múdrosti rozhodol, že podstatný úkon Kristovho kňazstva bude krvavá obeta. Žiadal od Bohočloveka, ktorý ochotne počúvnul, ukrutnú smrť na kríži.

A tak keď Boh jediného človeka vyvolil, aby obetoval túto obetu, je tiež iba *jeden hlavný a najvyšší kňaz* Ježiš Kristus, ktorý môže ako Bohočlovek napraviť viny, osláviť božskú Velebnosť, vzdať poctu, ktorá má nekonečnú hodnotu.

Priam preto Ježiš Kristus, *najvyšší Kňaz*, je aj kňaz ľudí, *náš kňaz*, bo je *náš* nevyhnutný

² Žid. 5, 1.

prostredník medzi nami a najsvätejšou Trojicou; nemáme a ani nemôžeme mať iných.

Preto vravievame mu v Gloria in excelsis: „*Len ty si Svätý, len ty si Pán, len ty si Najvyšší.*“³ „Niet v nikom inom spasenia.“⁴

Prečo Ježiš Kristus je náš Kňaz?

Aby Ježiš bol náš Kňaz, mal splniť viaceré podmienky:

1. Patrilo sa, aby bol členom ľudského pokolenia, *jeden z nás*; inak by nás nebol zastupoval. Keďže hriech poškrvnil ľudstvo, Boh — aby ľudstvo očistil — žiadal za hriech zadosťučinenie, ktoré by bolo naozaj ľudské a pritom dostačujúce a prehojné, to jest nekonečné. Preto bolo nevyhnutné na uskutočnenie božieho rozhodnutia o obnove božej slávy, aby Slovo sa stalo telom. „Keďže diety vôbec mali podiel na tele a krvi, aj on podobne zúčastnil sa na nich...; musel sa vo všetkom pripodobniť bratom.“⁵

2. Patrilo sa, aby bol z božieho „pokolenia“; inak nemohol by dať náhradu a klaňanie, ktoré ak mali byť dostatočné, musely byť nekonečné.

Preto božská Velebnosť neurčila na splnenie rozhodnutia o obnove svojej slávy ani najvyššieho človeka ani čo aj najkrajšieho anjela, ale Bohočloveka, ktorý pritom, že mal pravú ľudskú prirodzenosť, bol súčasne sám Syn, druhá osoba najsvätejšej Trojice, rovný Otcovi a Duchu svätému.

Iba tento kňaz môže Bohu obetovať náležitú poctu, bo je človek aj Boh.

3. Treba bolo, aby od Boha prijal aj kňazské poslanie, aby mal *kňazské povolanie*; veď povolanie podstatne spočíva vo výzve, ktorú dá dakomu oprávnená autorita.

³ Chváloslovie svätej omše: *Sláva Bohu na výso-
stiach.*

⁴ Skut. 4, 12.

⁵ Žid. 2, 14, 17.

No Boh „povolal“ nášho Pána k najvyššiemu kňazstvu. Svätý Pavol vraví: „Kristus neoslávil sám seba, aby bol veľkňazom, ale ten, ktorý mu hovoril: Syn môj si ty, ja som ťa dnes splodil.“⁶ Hoci Syn je od večnosti Syn, jednako podľa žalmistu tieto slová vzťahujú sa na neho len od tej chvíle, v ktorej prijíma ľudskú prirodzenosť. Už priam tým, že stal sa človekom, posvätený je za kňaza, totižto za ustanoveného prostredníka ľudského pokolenia pred Bohom. Jeho Otec prisahou potvrdzuje mu túto hodnosť: „Pán prisahal, neoželite to: Ty si kňaz na veky.“⁷

4. Treba bolo, aby vyvolený dobrovoľne prijal toto kňazské poslanie; veď nikto nie je kňazom, keď to nechce.

No Ježiš Kristus oduševnene súhlasil s večným rozhodnutím, čo ho posvätilo za kňaza. Toto podrobenie vteleného Slova začína, len čo prijíma svoje telo. Odkrývajú nám ho slová, ktoré povedalo svojmu Otcovi, keď vstupovalo na tento svet: „Obety a daru nechcel si, ale telo spôsobil si mi“ (pravda, aby stalo sa látkou obety a obetovania...) „Vtedy som povedal: Hľa, prichádzam, aby som splňal, Bože, tvoju vôľu.“⁸

Kedy bola Kristova kňazská vysviacka?

„Vysviacka“ Ježiša Krista, ak môžeme pre neho použiť tento výraz, bola práve vo chvíli vtelenia. Vtedy jeho ľudská prirodzenosť prijala všetku kňazskú moc od svojho spojenia s božskou prirodzenosťou skrze osobu Slova. Toto spojenie s božskou prirodzenosťou dalo mu určené poslanie, totižto v mene celého ľudského pokolenia minulého, súčasného a budúceho obetovať Bohu nekonečne dokonalú poctu

⁶ Žid. 5, 5.

⁷ Žalm 109, 5.

⁸ Žid. 10, 5, 7.

klaňania, chvály, ďakovania, zadosťučinenia a prosby.

Teda Ježiš Kristus bol v tej chvíli „vy-svätený za kňaza“, lebo stal sa Bohočlovekom. A keďže nikdy neprestane ním byť, jeho posvätenie ostáva večné; on je „kňaz na veky“.

(Pokračovanie.)

Nebeský Otec.

Prof. Dr. Peter Ketter.

I.

Božiu myšlienku Nového zákona môžeme shrnúť do dvoch krátkych viet: Boh je náš Otec. — Skrze jeho Syna Ježiša Krista stali sme sa v Duchu svätom dieťkami božími. Rozoberieme postupne jednotlivé myšlienky prvej vety. Pritom nie je treba zdôrazniť, že v úzkom rámci oboch viet môžeme poukázať len na hlavné body. A pre jeden, čo i len na približné vyličenie, je biblická látka príliš obsiahla a bohatá na pramene. No jej vody neshromaždily sa v pokojne tečúci prúd, stavajúci silné hrádze pravidelnej, metodicky a sústavne vybudovanej bohovede. V Biblii ako knihe inšpirovanej postavení sme pred celkom iný, vznešenejší prameň. Ako zurčiace horské potôčiky, stekajú zo všetkých strán vody s večných ľadovcových výšok, a kto k nim vystúpi, dôjde k nesmiernym a nevyspytateľným oblastiam inšpirujúceho Ducha božieho. Pretože všetky knihy Nového zákona nie sú nijaké teologické rozpravy, ale len príležitostné spisy, vtedy tiež v nich obsiahnuté výroky neobsahujú konečné rozpravy o Bohu, ale len príležitostné závery, najmä z neomylnnej istoty plynúce závery. Ale keďže sú podané v podobe hovorovej reči a náboženského smýšľania svojej doby a keďže jasné a čisté svetlo božskej pravdy láme sa

v hranoloch ľudského ducha autorov biblických kníh na sedmoro farieb, preto často ťažko zistiť pôvodný smysel roztrúsených výpovedí. Ale okolko je pôvabnejšia táto námaha pre hlbavého ľudského ducha, oľtko je zo všetkých tajomstiev odmeny najhodnejšie pre jeho predvídavý rozum, to vyslovíme, keď hovoríme: Boh.

V jednej vete klasického spôsobu hovorenia a plnej hlbokých myšlienok autor Listu k židom načrta hneď na počiatku niekoľkými slovami veľkolepý obraz celej zjavenej pravdy: „Mnohonásobne a rozličným spôsobom hovorieval kedy-si Boh otcom skrze prorokov; najnovšie však za týchto dní hovoril nám skrze Syna.“¹ S podobnými slovami vystúpil, no oveľa dôraznejšie, štvrtý evanjelista, ktorý dostal čestné meno „teolog“, na konci neporovnateľného úvodu k svojmu Evanjeliu: „Zákon bol daný skrze Mojžiša, milosť a pravda nastala skrze Ježiša Krista. Boha nikto nikdy nevidel; jednorodný Syn, ktorý je v lone Otcovom, on to porozprával.“² Keď staručký apoštol už sotva dýchal, keď nevládal už trasúcou rukou písať, vtedy nás povzbudzovaly unikajúce slová jeho svedectva. Ako úvodné verše Listu k židom, priam tak aj tieto posledné verše Jánovho úvodu predovšetkým vyzdvihujú veľký význam Starého zákona ako skutočného zjavenia božieho. Boh dal zákon. Mojžiš bol len sprostredkovateľom. Boh sám v minulosti hovoril k otcom, keď neustále najrozličnejšími spôsobmi hovoril k prorokom, ktorých si vyvolil a ktorým dal poznať svoje bytie a svoju vôľu, aby ju potom oznámili ľudu. Hovoril k nim vnútorným hlasom, vo sne alebo vo vytržení. Proroci videli Boha. To Ján nechce zapierať, ale oni videli ho najviac ak v symbolických obrazoch alebo rýchle sa striedajúcich videniach. Bolo to, ako keď

¹ Žid. 1, 1—2.

² Ján 1, 17—18.

blesk alebo meteor ožiari na krátky okamih v temnote ležiacu a potom hneď do temnoty zasa sa uložíaciu krajinu.

Ale nijakému smrteľníkovi nebolo dožičené — alebo tiež len nepravdepodobne — vidieť dlhšie Boha. On prebýva vo svetle nášmu oku neprístupnom. Keď raz strhne svoj závoj, vtedy zľakne sa človek v povedomí svojej hriechnosti, ako to čítame u Izaiáša, proroka: „Beda mi! Som stratený! Lebo som človek s nečistými perami a bývam medzi ľuďmi s nečistými perami. A teraz uvidel som na vlastné oči Kráľa, Pána pánov!“³ Voľačo podobného rozpráva nám evanjelista Lukáš. Kristus zázrakom bohatého rybolovu zjavil pred učeníkmi svoju božskú moc. Ináč taký drsný a sebavedomý Peter, premožený týmto zážitkom priameho zasiahnutia božieho do svojho odboru, vrhá sa pred Majstrom na kolena a volá: „Pane, odíď odo mňa, lebo som človek hriechny!“ Zachvátil ho strach z blízkosti božej. Iba jednému jedinému bolo dožičené nielen vidieť naozaj Boha a prijímať nielen príležitostné zjavenia, ale omnoho viac, trvalo žiť v bezprostrednom videní Najvyššieho, prvorodenému Synovi Božiemu. Jediné jemu je známa tvár Boha. „Nikto nezná Syna, iba Otec a nikto nezná Otca, iba Syn a komu Syn bude chcieť zjaviť.“⁴ Tento príslušný svedok jediný nám priniesol zpravu, ako to slávnostne vyhlásil štvrtý evanjelista o tom, čo je Boh. S Kristom a v Kristovi dosiahlo teda zjavenie božie svoj vrchol. Čo Kristus učil o Bohu, nie je hociaké učenie, ale je to učenie o Bohu. On neučil len pravde, lebo on sám je Pravda. Neukazoval len cestu k Bohu, ale on sám je jediná cesta k nemu. „Nikto nepríde k Otcovi iba skrze mňa.“⁵ Odvtedy, čo zomrel posledný úradný

³ Iz. 6, 5.

⁴ Mat. 11, 27.

⁵ Ján 14, 6.

svedok Kristov, posledný apoštol, skončilo navždy všeobecné zjavenie. Vecou Duchom božím osvecovaného a spravovaného cirkevného učiteľského úradu je strážiť sverené mu zjavené dobrá a priviesť ľudstvo k ich hlbokému porozumeniu.

II.

Ak chceme teda poznať božskú myšlienku na vrchole jej čistoty a dokonalosti, musíme ísť ku Kristovi. Jedine on má slová života večného.⁶ V čom spočíva podstata a charakter Ježišovho učenia o Bohu? Ježišovo hlásanie voláme evanjelium, blahozvešť. Najradostnejšie a najblážennejšie v tom je to, že nás naučil Boha ako Otca poznať, ctíť a milovať. Preto nás zbavil veľkého strachu pred večnosťou a dal nám uistenie, že nad nami prebýva nekonečné dobro a osobná láska, ktorej nie je ľahostajné, akí sme. Keď hovoríme o Bohu, stojíme pred úžasným tajomstvom. Ak však používame slovo Otec, vtedy pre nepochopiteľného a nekonečného Boha máme meno, ktoré z denného pozorovania je nám bežným. Čo otec je a chce, to presne vieme zo skúsenosti od ľudí a s ľuďmi. Ten, ktorému leží dobro dieťaťa na srdci, ktorý sa oň stará, starostlivo ho prevedie cez dobré aj zlé časy; ten, na koho je dieťa ponechané, aj keď ono nechápe celkom jeho konanie, keďže on ďalej vidí ako dieťa a lepšie vie, čo je preň dobré, ako dieťa vo svojej neskúsenosti a detskej krátkozrakosti. Všetko, čo aj najvernejší otec ľudský zamýšľa a robí so svojim milovaným dieťaťom, vzťahuje sa aj na Boha; no medzi ľudskej slabosti a omylnosti máme a musíme zbaviť toho, ktorý je poslednou príčinou všetkého života, keď ho nazývame Boh Otec.

Kristus učil vidieť v Bohu Otca. Nie je to tak, ako to tvrdil Marcion už v druhom storočí,

⁶ Tamtiež 6, 68.

že Kristus odstránil starozákonného Boha a hlásal nejakého nového Boha, že starozákonný Boh je národný Boh židovský, bytosť plná zloby, hnevu a ukrutnosti. Kto takto hovorí, ten sám musí byť preplnený podobnou slepou nenávisťou voči Starému zákonu ako Marcion alebo podobne musí zavrhnúť Starý zákon ako „veľké cigánstvo“ ľudstva. Ale potom tiež musí vyčiarknuť podstatnú časť Nového zákona. Preto Cirkev už v najstaršom vyznaní viery vyhlásila: „Ten, kto hovorí a verí, že Boh starozákonný je iný, ako Boh Nového zákona, nech je daný do kliatby.“

Sväti Starého zákona tiež poznali najsvätejšieho a všemohúceho Boha pod menom Otec. Ba aj pohania hovorili „otec Zeus“. Dobrota Boha, jeho otcovská starostlivosť a vernosť k vyvolenému národu ako aj voči jednotlivým veriacim, našly v spisoch Starého zákona, najmä však v žalmoch, mocné vyjadrenie. „Tak ako sa zľutúva otec nad svojimi deťmi, tak sa zľutúva aj Pán nad tými, ktorí sa ho boja. On vie veľmi dobre, aké sme my biedne stvorenia. On pamätá na to, že sme len prach.“⁷ Žalostný nárek proroka Izaiáša umožňuje nám nahliadnuť do otcovských vykupiteľských plánov božích, ktoré mal so svojím národom, a pouča nás o tom, že nevernosť a vzdorovitosť Izraelitov zaviniły, že Boh sa už v Starom zákone nemohol zjavovať ako dobrotivý Otec. A tak to bolo predovšetkým v jeho úmysle. Boh so smutným pohľadom díva sa zpiatky do minulosti a hovorí: „Ja som síce riekol: Akože chcem ťa počítať za svojho syna a dať ti žiadostivú zem, slávne to vlastníctvo pohanských národov. A ďalej som riekol; »Otče môj« mi budeš hovoriť a nikdy sa odo mňa nevzdialíš! Ale ako žena, ktorá pohrdla mužom svojim, tak pohrdol mnou dom izraelský! Tak znel výrok Pánov.“⁸ No

⁷ Žalm 103, 13—14.

⁸ Jer. 3, 19—20.

v Starom zákone len zriedka počuf takýto hlas, plný detinskej dôvery k milovanému Otcovi na nebesách, a opačne zasa, plný nežnej lásky k svojim deťom na zemi. Vedúca pohnútka je však iná. Tu prevláda myšlienka o svrchovanej moci a zastrašujúcej dôstojnosti božej. Tak si to vyžadovala vychovávateľská múdrosť božia voči tvrdohlavému národu.

Naproti tomu v Novom zákone Kristus spojil Boha s človekom s omnoho nežnejším sväzkom. Dvestošesťdesiatšesť ráz je Boh v Novom zákone nazvaný Otcom. Kristus používal meno Otec pre Boha častejšie ako hociktoré iné oslovenie. Túto milú oddanosť v Boha a túto vieru v nekonečnú božiu dobrotu a milosrdenstvo božie spravil prevládajúcim prvkom svojho náboženstva. A jedine z tohto stanoviska, z tohto kresťanského svetonáhľadu vychádzajúc, mohol napísať bývalý farizej Pavol Korinťanom: „Požehnaný je Boh a Otec Pána nášho Ježiša Krista, Otec milosrdenstva a Boh všetkej potechy, ktorý nás potešuje vo všetkom našom súžení, aby sme aj sami mohli tešiť tých, ktorí sú v nejakom útlaku, povzbudzovaním, ktorým aj my bývame povzbudzovaní od Boha.“⁹ Tieto slová tvoria Capitulum v nedelňajšom nešpore a je to ozaj škoda, že pritom poukaz na cieľ božskej potreby ako poukaz (V. 4b) na nás býva vynechaný. Kristus v predvečer svojej smrti obracia sa pri spätnom pohľade na svoje dielo v takzvanej najvyššej kňazskej modlitbe na Otca a hovorí: „Otče, už sa priblížila hodina: osláv svojho Syna, aby Syn tvoj oslávil teba. Súčasne dal si mu moc nad každým telom, aby všetkým, ktorých si mu dal, udelil život večný. Avšak život večný majú tí, ktorí poznajú teba, jediného pravého Boha a toho, ktorého si ty poslal, Ježiša Krista.“ Už aj samé toto svedectvo je veľmi závažným pre učenie Kristovo

⁹ 2 Kor. 1, 3—4.

o Bohu. Aby Syn Boží sprostredkoval celému ľudstvu život, večný, božský život, stal sa človekom. „Ja som prišiel, aby ste život mali a hojnejšie ho mali.“¹⁰ Ale v čom spočíva tento život? V správnom poznaní Boha Otca a jeho Syna. Potom pokračuje Kristus vo svojej modlitbe: „Ja som Ťa oslávil na zemi. Dokonal som dielo, ktoré si mi dal, aby som dokonal.“ V čom spočíva toto dielo? „Oznámil som tvoje meno ľuďom.“¹¹ Teda Mesiášovým životným poslaním bolo ľuďom zvestovať meno božie. „Prečože nepoznali meno božie?“, pýta sa svätý Augustín. A odpovedá: „Nie každé meno, v ktorom sa Bohom nazývaš, ale iba to, podľa ktorého si mojím Otcom, meno, ktoré by sme neboli poznali bez Synovho zvestovania.“

Podľa učenia Ježišovho stretávame sa všade v prírode so stopami otcovskej dobroty božej. Boh ako otec veľkej rodiny stará sa o všetkých. Poľné kvety odieva utešenejšie, ako bol odiaty Šalamún bez toho, žeby pracovali a priadly. On živí vtáctvo nebeské, ktoré neseje, nežne ani sýpky nenaplnia. Vrabec na streche a tráva na lúke sú predmetom jeho otcovskej starostlivosti.

Mnohí súčasníci zastrelí božskú myšlienku natoľko, že by sa bol z neho stal nejaký despotickejší orientálny vládca, ktorý so svojím panovníckym dvorom len o to sa stará, ako by nás potrestal alebo odmenil. No Kristus učil, že aj najnepatrnejšie veci sú predmetom otcovskej starostlivosti božej. Všetky vlasy na našej hlave máme spočítané a ani jeden nepadne na zem bez jeho vôle. On nám už vymeral dni života, a všetkému nášmu úsiliu nepodari sa pridať ani minútu k určenej dĺžke nášho života. On pozná našu biedu skôr, ako mu o nej my povieme. A predsa chce, aby sme mu s úplnou dôverou

¹⁰ Ján 10, 10.

¹¹ Tamtiež 17, 1—6.

prednášali všetky svoje prosby, malé i veľké, tak ako to robí dobrý otec, aby vychoval svoje dieťa. Ale zaiste musely ho urážať všetky zúfalé a úzkostlivé starosti s našej strany.

Nie je iné také náboženstvo na zemi, v ktorom by detská dôvera v Boha tak patrila k podstate pravého duševného života, ako je to v náboženstve Ježišovom. Výčitka, ktorú najčastejšie uvádza svojim učeníkom, je ich nedostatočná dôvera (slabá viera). „Vy maloverní!“ To, čo sa nám zdá celkom prirodzeným, najmä starosť o jedlo, pitie a odev, Ježiš tu označuje za podstatnú črtu pohanov, ktorí predsa neveria v Otca nebeského. Výzva k detinskej dôvere patrí k najznámejším miestam v kázňach. Ale, že tiež tieto slová patria k slovám Kristovým, ktoré ľudia najmenej prijímajú a nasledujú, je isté, lebo sa ešte čosi z pohanstva vždy v nás skrýva. „Keď Boh trávu poľnú, ktorá dnes stojí a zajtra sa hodí do ohňa, tak utešene šatí, o čo viac vás, maloverní. Nebuďte teda ustarostení, hovoriac: Čo budeme jesť, čo budeme piť a čím sa zaodějeme? Lebo toto všetko pohania vyhľadávajú. Vie totižto váš nebeský Otec, že všetko toto potrebujete. Hľadajte najskôr kráľovstvo božie a jeho spravodlivosť, a toto všetko sa vám pridá. Nebuďte teda ustarostení o zajtrajšok; lebo zajtrajší deň bude sa starať sám o seba. Dost má deň svojho trápenia!“¹² Ako dietky božie máme, ba musíme mať bezhraničnú dôveru k svojmu Otcovi nebeskému a so svojimi prosbami, ktoré skoro opovázlivosťou majú zaznievať, máme sa k nemu obracať. Sám Kristus poukazuje na prosbu tohto druhu a označuje ju, keď ju prednášame s pravým úmyslom, za meradlo pravej viery v mocnú a ochotnú pomoc Otcovu. A najmä, keď jeho učeníci spozorovali, ako sa splnila Majstrova kliatba na neplodnom figovníku, a keď ho plní úžasu na to upozornili,

¹² Mat. 6, 30—34.

odpovedal im: „Majte vieru v Boha! Veru, povedám vám: Kto tejto hore povie: zdvihni sa a hoď sa do mora, a nebude pochybovať vo svojom srdci, ale veriť, že sa stane všetko, čo len povie, stane sa mu. Preto povedám vám: Všetko, čo si len v modlitbe zažiadate, verte, že dostanete a stane sa vám.“¹³

Idea Boha je vari len nejakým romantickým rojčením, potrebným pre tých, ktorí iných vyzývajú k dôvere v Boha a sami nie sú tlačení farchou a biedami života? Kto by to tvrdil, zabúdala by pritom na to, že Ježiš ako chudobný robotník poznal ľudský život so všetkými jeho starosťami a s celou jeho tvrdosťou. On práve tak vedel o strašných prírodných pohromách ako aj o ťažkých úderoch osudu a o najhlbšom žiali. Aj on plakal pri hrobe priateľovom. No naučil ľudstvo, aby v utrpení a nešťastí nevidelo nejaký zlý osud, ale dopustenie, vychádzajúce z otcovskej dobrotivosti božej. Choroby a nešťastia nie sú len následky vlastných alebo cudzích vín. Toto bol ten hrôzy plný názor židovstva až po časy Ježiša Krista: Kto sa má zle, ten je pred Bohom vinný. Kto zase sa má dobre a má úspechy, ten je u Boha v milosti. Až dosiaľ väzila široké masy v tomto skrz-naskrz židovskom, ale nie biblickom názore. Aj učeníci Ježišovi boli ako pravé dietky svojej doby a náboženstva tohto názoru. A preto tiež, vidiac pri dverách chrámových slepého od narodenia, spýtali sa Majstra: „Kto zhrešil, tento alebo jeho rodičia, že sa narodil slepý?“ Ježišova odpoveď však znela: „Ani tento nezahrešil ani jeho rodičia, ale aby zjavy sa na ňom skutky božie.“¹⁴ A tak nešťastie úbohého slepého od narodenia stáva sa týmto riadením Prozreteľnosti Božej pozitívnym výkonom. Ten, ktorého ľudia pokladali za hriešneho alebo aspoň za poľutovania

¹³ Mar. 11, 22—24.

¹⁴ Ján 9, 2—3.

hodného mrzáka, splnil ozaj veľkú úlohu: on stáva sa príčinou zázraku, ktorý sa na ňom uskutočnil a ktorý Boh už od večnosti zamýšľal s ním urobiť, stáva sa dobrodincom aj iných, keďže ukazuje im cestu k viere. Mnohí chorí nestali sa síce zjavne nástrojmi otcovskej dobrotivosti božej; ale my vieme teraz z úst samého Ježiša, že ani my nebudeme daromne dúfať v lásku nebeského Otca, čo aj nám jeho úmysly ostávajú skryté. Podobne znela odpoveď Ježišova, keď mu Marta a Mária oznamovali vážne ochorenie svojho brata: „Táto choroba nie je smrť, ale na slávu božiu; aby Syn Boží bol skrze ňu oslávený.“¹⁵ Utrpením a biedami, ktoré znášame kresťansky trpezlivo, spĺňame v mimoriadnej miere svoju hlavnú životnú úlohu a spolu tak prispievame na zvelebovanie Boha. A len preto orezáva Otec nebeský s ostrým nožíkom pozemských skúšok nezriadené pudy našej, dedičným hriechom poškrvnenej prirodzenosti, aby sme „priniesli bohaté ovocie“.¹⁶ Ako tiež najušľachtilejšie víno len v horúcom slnečnom úpale sa rodí, tak isto najdrahocenejšie ovocie nadprirodzena len v ohni utrpenia dozrieva. A čím viacej spĺňame tento úmysel boží, čím sa stávame poslušnejšími dieťkami Otca nebeského, tým sa stávame vernejšími nasledovníkmi jeho Syna: „Tým sa preslávi môj Otec, keď prinesiete prehojný úžitok a stanete sa mojimi učeníkmi.“¹⁷ Tu nie je miesto na to, aby sme bližšie poukazovali na tieto také dôležité myšlienky pre kresťanské utváranie života. Toto krátke načrtnutie môže dostatočne dokázať, že už myšlienka Boha Nového zákona je súca rozriešiť prastarú otázku nezavineného utrpenia. Márne sa namáhali Jób a jeho priatelia a tak tiež bolo márne to, kde sa až v tomto riešení dostal jeden

¹⁵ Ján 11, 4.

¹⁶ Tamtiež 15, 2.

¹⁷ Ján 15, 8.

zo žalmov, lebo predsa len ešte nevedeli dať poslednú odpoveď, keďže až Syn Boží, ktorý stal sa človekom, oboznámil nás úplne s vykupiteľskými plánmi Otcovými, keď skúša svoje deti, najmä svojim vykupiteľským utrpením za iných.

(Pokračovanie.)

Moderný hlboký kresťan.

P. Aquinas M. Gabura, OP.

Rýdže kresťanstvo je životný kvas, ktorý chce nadľudskou silou prenikať a prepracúvať celé ľudstvo, všetky jeho vekové aj spoločenské stupne, všetky životné složky a odbory, a to až po dovŕšenie svetových dejín.

Zpomedzi bohatých plodov pretvorujúcej kresťanskej životnosti nášho veku je *Vit de Larigaudie*, vodca francúzskych skautov, ktorý narodil sa v Paríži 18. januára 1908 a padol ako hrdinský obranca milovanej vlasti na lucemburských hraniciach 11. mája 1940.

Tento veľký kresťan, ozaj hodný tohto mena, svojim životom tak zrejme a podmanivo ukazuje, že celkom dobre môžeme spojiť formy, rámce a prúdenia dvadsiateho storočia s dôsledným Kristovým svetonázorom, radostný úsmev šťastného skauta, cestovateľa, športovca s rozjímavou hĺbkou katolíckej mystiky, čistý tanec, prítomnosť krásnych žien a vnímanie zemských pôvabov s úzuckým spojením s Bohom v baživej láske. Veľký kresťan, vravíme; bo vedel odkryť v sebe nesmiernu veľkosť, ktorú Boh vložil do každého človeka, večné povolanie, teocentrickú os čiže zamierenie človeka na Boha. Ono tvorí pravú dôstojnosť človeka a po jeho znásilnení človek rúti sa vo svojich najhlbších základoch.

Larigaudie odkryl v sebe toto večné povolanie a vášnivo zamiloval sa doň. Keďže sa roz-

umne zmeral, poznal, že všetko obmedzené, nech je neviem aké vábivé a žiarivé, nevpadne do hĺbín človeka tak, aby zaplnilo jeho nesmierne obsah a uspokojivo utišilo jeho náročnú bažnosť. „Iba Boh je plná hodnota. Len jeho svetlo a jeho láska môžu uspokojiť a nasýtiť naše úbohé *Iudské srdce, príliš široké pre svet, ktorý ho obklopuje.*“ To napísal Vít de Larigaudie, skaut, ktorý úzkostlivo a netrpezlivo čakal pri telefone na odpoveď, či bude medzi dvadsiatimi, čo pôjdu do Austrálie na svetový skautský sjazd a ktorý chutne v kypiacej radosi skríkol pri kladnej odpovedi: „Hurá, pôjdem!“ To napísal Larigaudie, legendárny rover, ktorý prvý automobilom spojil Francúzsko s Indočínou, ktorý majstrovsky ovládal jazdu na koni a z lietadla obdivoval nebesá aj zem; on, ktorý bol taký úžasne citlivý a vnímavý na krásy sveta, ktorý „z Tahiti až po Hollywood, na koralových pobrežiach alebo palubách plachetníc držal pri rytmickom tanci v náručí najkrajšie ženy sveta“, ako sám píše; on, ktorý toľko videl, toľko počul, toľko pochodil po všetkých piatich kontinentoch!

Nenasýtne smädil po Bohu. Týmto smädcom podložené sú jeho dobrodružstvá po svete, jeho túžba všetko vidieť, všetko obdivovať a všetko milovať. Preto z dokorán otvorenej duše napísal: „Treba všetko obdivovať: orchideu, náhle vykvitnutú v barinách, krásneho koňa, pohyb dieťaťa, črtu duše, úsmev ženy. Treba obdivovať všetku krásu okolo nás, treba si ju nájsť, aj keby bola v blate, a pozdvihnúť ju k Bohu. Ale neslobodno na ňu prilipnúť. Ona je iba trblietaním, a my sme stvorení pre slnko a nie pre temný močiar, na ktorého hladine ligocú sa jeho odrazy.“ Teda vo všetkom zachytával Boha, odblesky jeho krásy; toto zachytávanie, hľadanie, odhaľovanie je prejavom jeho mocnej túžby po Bohu a živej potreby milovať ho.

Larigaudie dôsledne uskutočňoval úsilie katolíckeho skautingu, ako ho vyjadril parížsky dominikán a duchovný vodca francúzskych skautov P. Forestier: „Skauti chceli *spojiť všetko ľudské s božským*, zmocniť sa stvorenia s povdačnou myslou, uctievať Boha statným telom, svojou radostnou prácou. *Ich duchovný život chcel do svojho vystupovania k Bohu strhnúť vonkoncom celý ich ľudský život.*“ Hej, Larigaudie chcel sovrieť všetko stvorenstvo, byť jeho tlmočníkom a kňazom, vyniesť ho nežne na krídlach svojej milujúcej čistej duše k nebesám, ako kňaz podáva nebesám obetné dary a pozdvihuje posvätenými rukami Hostiu; zo všetkého chcel zrobiť oslavnú pieseň na Stvoriteľa.

V tomto mocnom rozumovom a teplom vôľovom zakotvení v Bohu je tajomstvo jeho krásneho širokého úsmevu, kryštalovej radosti, podmaňujúcej jednoduchosti, otvorenosti a hĺbky, teplého priateľstva a vyhľadávaného spoločnictva. Cítili to najmä jeho milovaní malí skauti, ktorí na jeho ceste do Chartres označili mu chodníček, čo mu predĺžil púť o tri kilometre, len aby mohli byť s usmievavým rozsievateľom krásnej radosti.

Pre spomenuté zamierenie života na Boha, pre dôsledný životný teocentrizmus Larigaudie díval sa na všetky veci, pôvaby a vzťahy s božej perspektívy, ktorá jediná je vecná, díval sa božimi očami, ktoré neklamú. A preto všetko mu bolo také krásne, všetko videl preduchovené v ozajstnom realizme, všetko jaľalo sa mu zábleskami vyššieho sveta, ktoré unikajú mnohým, čo majú oči a nevidia. Tak si vysvetlíme, že keď on — muž v plnej svalovej a duševnej sile, s veľkou schopnosťou vnímavosti a milovania — pozoruje pohyby pri obsluhovaní a tanec inak dráždivo oblečenej najčistejšej krásavice ostrova Bali, je vysoko povznesený nad smyselnosť a ide po lúčoch krásy, ktoré

pôvabnou ženou prebleskujú, až k ich prameňu, k Bohu, absolútnej Kráse. Píše o tom: „Každý jej pohyb je radosťou pre oči, takže človek ľutuje, že nie je maliarom, aby mohol tlmočiť ich súlad a pôvab... Polok, stále usmiata, s úsmevom, ktorý podobá sa stonu vtáka, s bronzovým poprsím a s kráľovskými gestami je žiarivým obrazom krásy a tým aj chválospevom na Stvoriteľa. *Držali sme si srdce pozdvižené dosť vysoko*, aby sme v tom nevideli nič iného. A preto tých niekoľko dní, čo sme strávili na tomto opustenom pobreží na južnom hrote Ázie, ostane nám spomienkou bez poškvvrny, spomienkou svetla, hudby a krásy.“ Zážitok mladého muža, hodný obdivu, vysvetliteľný iba náramnou láskou k Bohu, ktorá robí človeka nezraniteľným! Aj ženu videl teocentricky, vo vzťahu na Boha, bola mu rebríkom k Bohu; preto videl ju krajšiu, ako ju vidí smyselník a zneužívateľ žien. Nezatváral oči. Nie. Ba skorej díval sa s celkom otvorenými očami, lebo bol čistý vo svojich hĺbinách, naplnených Bohom, ktoré prelievaly čistotu do očí. Klasická veľkorysosť! Až sem máme prísť, ak chceme osobne používať zneužívané heslo: Čistému je všetko čisté!

Stopercentne môžeme mu veriť, že z osobného prežívania napísal o dievčatách: „Pomýlená výchova nás pričasto učila vidieť v žene iba príležitosť k hriechu, miesto toho, aby nám v nich odhalila *žriedlo pokladov*... Je tiež istou stratou zanedbávať ten *boží dar*, ktorým sú *pravé dievčatá*.“ A končí: „A aby sme si boli chlapci aj dievčatá navzájom *prameňom obohacovania* a nie hriechov.“

No k tejto veľkosti a majstrovej vláde nad sebou prebýjal sa cez boje, tvrdé úsilia, horúce vášne, kypiaci temperament. Veď bol muž, z mäsa a kostí, v ktorom sa neraz pohne nižšie; no nesmie sa tak pohnúť, aby zrútilo vyššie. Po-

cit ozývajúcich sa prudkých nižších síl neznamená, že treba im vyhovieť na úkor najhlbšieho v človeku, čo ho robí človekom. Je skorej signálom na odraz k výškam, v ktorých sa utešene rozrastá a kryštalizuje pravý človek, neožobráčený, nezotročený, ale obohatený, slobodný v zajatí splňaných božích požiadaviek a smerníc. Larigaudie, mocne vzrušovaný láskou k Bohu, díval sa na sebazápor a celú askézu ako na prostriedok, ktorý má vykúpiť človeka a nie ho ukrátiť, obrať o radosť zo života. To je vecná psychológia kresťanskej askézy: nedívať sa na zápor, ktorý ma bolí, ale na klad, ktorý sa z odriekania zrodí.

Pripomeňme Larigaudieho priznanie, ktoré veľa vraví: „Musela to byť mulatka. Mala utešené plecia a na veľkých perách aj v nesmiernych očiach telesnú krásu miešancov. Bola krásna, divo krásna. Iba jedno bolo naozaj treba zrobiť. Ja som to neurobil. Vyskočil som na koňa a odišiel som cvalom, bez obzerania, plačúc od zúfania a vášne. Myslím, že keď nebudem mať na súdny deň nič iné, aby som to daroval Bohu, *budem mu môcť obetovať ako snop všetky tie objatia, ktoré som nechcel poznať z lásky k nemu.*“ Horúce skypenie vášne stlmuje zo živého presvedčenia útekem od nedobrej príležitosti a najmä láskou k Bohu, pre ktorého hodno aj zutekať a všetko obetovať vo smysle najväčšieho mravného pravidla: Milovať budeš Boha nado všetko! Larigaudie je naraz taký ľudský, s ozvenami zdedenej porušenosti, a zasa taký nadľudský, s ozvenami anjelského sveta, s mystickým zanietením. Čistý muž, hrdinsky čistý uprostred všetkého, čo by chcelo odplaviť čistotu. Mravný veľduch! Pridŕžaním sa teocentrickej osi, účinnou láskou k Bohu víťazí aj v najtvrdších bojoch. Napísal: „Čistota je nesmyselnou a smiešnou stávkou, ak staviame ju len na záporných príkazoch. Ale je *možná*.

krásna a obohacujúca, keď opiera sa o spoľahlivý základ: o živú a dokonalú lásku k Bohu; iba ona môže uspokojiť nesmiernu potrebu lásky, čo naplnia naše ľudské srdce."

Táto vystupňovaná potreba lásky, priamočiaro a radostne raziaca si cestu aj cez všetko jej nežičlivé, u Larigaudieho — ako vôbec u povedomých nositeľov Krista — našla úrodnú pôdu pre svoj vývin v hlbokoj sobranosti a vo Sviatosti lásky, v Eucharistii.

Vnútoraná sobranosť je potrebná podmienka pravidelne rozrastajúceho sa nadprirodzeného života v nás. Umožňuje nám pozrieť sa do seba, v sebe nájsť Boha a v tichu začuť jeho hlas. Pripravuje nás pre hlboký život, čo plodí radosť, bo hĺbka z Boha teší. Larigaudie, ktorý sa so skautskými veselými skupinami toľko túlal po svete a dostával medzi tisícere rozptyľujúce okolnosti, uchovával sa v božej prítomnosti aj pri veselom táborení, na filmovom predstavení, vo veľkomestskom huku, na palube lodí, pri hukote vrtule, bo vyhradzoval si v dennom poriadku čas na rozjímavé vnáranie sa do seba a tým aj do Boha a do hlbokého smyslu vecí. Nečudujme sa, keď tento moderne príťažlivý vodca skautov píše: *„Boží hlas je taký jemný, že ho možno počúvať iba v tichu... Musíme si zvyknúť byť v srdečnom pomere s Bohom v samote a tichu jeho stvoriteľského diela... Zo svojho života máme urobiť rozhovor s Bohom... Musíme sa naučiť džavotať s Bohom... Vždy môžeme mať Boha pri sebe ako druhu, ktorému sa zdôverujeme."* Ide pešky do Chartres. No nie je to len cesta turistu, ale aj putovanie mystika: *„Les, ktorý ma obklopuje, je taký krásny, že stáva sa modlitbou. Súč celkom sám, robím si vo vlastnom vnútri zatvorené duchovné cvičenia; moja duša je celou a kláštorom je les... Teraz únava je mojou ozajstnou modlitbou. Tento kilo-*

meter za priateľa, ktorý je mi drahý. Tento zasa v spojení s Kristom na Kalvárii. Ďalší a nasledujúce za staré hriechy..." Inokedy zasa „v tichu brestovej aleje...“, v leňoške na palube parníkov, v pomalom a tichom kolísaní rozvlného mora, ďaleko od denných starostí možno nechať dušu ponoriť sa až do rozjímania, do celkom jednoduchého a skoro neuvedomeného rozhovoru s Bohom. Keď si človek osvojil tento zvyk, všade nájde ticho a samotu brestových alejí pohrúžený do komôrky svojej duše. Na ulici alebo v podzemnej dráhe, na plavárni alebo pri rieke všetky prázdne hodiny sa obohatia a stanú hodinami modlitby".

Larigaudie nachádzal Boha aj tam, kde na neho ľudia najmenej pamätajú, v tanečnom víre. „Tie krásne cudzinky nemohly pochopiť, že *za najstrhujúcejšej hudby tanca moje srdce šepkalo v základoch mojej bytosti modlitbu a že táto modlitba bola silnejšia ako ich pôvab alebo ich príťažlivosť.*" Prekrásny výlev jeho kryštalo vo čistej duše, svedčiaci o úzunkom, mystikom spojení s Bohom!

Keď Larigaudie pri dennej svätej omši do toľme sobranej a na Boha pozornej duše prijal sviatosťného Krista, doista pocítil večnou sviežosťou oblažujúce účinky božskej návštevy; prítomnosť Boha bola pre neho ozaj najživšia v týchto vrcholných chvíľach zemskeho života, bola všestranným vypätím životných síl. „Denné sväté prijímanie mi bolo každého rána kúpeľom v živej vode, ktorý posilňuje a uvoľňuje všetky svaly, *podstatným pokrmom pred zápasom, nežným pohľadom, ktorý dodáva odvahy a dôvery.*" Svätá Hostia bola mu najbohatším žriedlom radosti, ktorú do neho vlievala a ktorá zasa roztekala sa z neho do mladých duší v krásnych, širokých úsmevoch a utešenej milote. Larigaudie, napájaný Radosťou, stal sa rozsievačom Radosti.

Larigaudie, kresťanský veľkodušný, je mohutnou výzvou: prežiť kresťanstvo neobkrojené, falošne nezindividualizované, kresťanstvo z hĺbky, v rýdzom poňatí katolíckeho duchovného života a jeho božských sviatosťných síl. Také kresťanstvo plodí radosť; možno ho uplatniť vo všetkých zdravých formách moderného života, ba nevyhnutne treba ním prekvasiť celý spoločenský aj súkromný život. Tí, čo budú prežívať takéto kresťanstvo, budú životom najlepšimi obrancami všesvetovej platnosti katolíckeho svec-tonázoru a jeho božskej sviežosti, mladosti, pružnosti.

Duchovnosť vo svätých.

*„Žijem, už nie ja, ale žije vo mne Kristus“ (svätý Pavol).
Prepracúvam sa k tejto najutešenejšej veľkosti?*

Črty osobnosti

P. Chryzostoma Bardysa.

(* 17. sept. 1900 — † 17. aug. 1946.)

P. Teodorik Zúbek, OFM.

U ľudí priemerných je zjavom celkom zvyčajným, že žijú dvojakým životom. Úzkostlivo dbajú na vonkajšok, pred svetom ozdobujú sa rozmanitými pozlátkami, aby zdali sa čo najkrajšími a najlepšimi; kým v súkromí, kde si myslia, že ich nik nepozoruje, alebo kde sú medzi svojimi naj dôvernejšími, dávajú prepuknúť svojim slabostiam, povahovým chybám, často mrzkostiam. S takýmto pokrytectvom stretávame sa v živote občianskom i náboženskom, v živote ľudí jednoduchých aj vysoko postavených, svetských i duchovných. A ani sa nad ním nepozastavujeme, lebo sme naň už príliš zvykli.

Zaiste priam preto, že je to čosi také zriedkavé, tak hlboko na nás zapôsobí, keď sa stret-

neme s človekom vnútorným, duchovným, u ktorého vonkajšia úhľadnosť, dobrotá a krása je len slabým odbleskom vnútorných bohatstiev.

Takýmto bohato duchovným človekom bol verný služobník boží P. Chryzostom Bardys.

Človek čo len trochu vnímavý pre vyššie veci, pre nadprirodzené hodnoty, pre božský obraz v človekovi musel byť uchvátený vrúcnosťou a opravdivosťou, ktorá sálala z osobnosti P. Chryzostoma. Svetlo božie prežarovalo ho celkom a prelievalo sa toľkým dušiam. Nadprirodzená sila a krása viala z jeho výzoru, správania i slova a podmaňovala všetko Kristovi.

To jeho apostrofovanie Boha, Pána Ježiša, Matičky Božej a svätých, čo robilo jeho kázne a exhorty takými teplými a krásnymi, to bol priamy dôsledok jeho najintímnejšieho, stále prežívaného spojenia s Bohom a celým dvorom nebeským.

Tak isto i ona svätá prostota a dôvera, s akou sa blížil k dušiam, najmä k najjednoduchším, zanedbávaným, aj to bol výsledok hlbokého prežitia prvého a najhlavnejšieho príkazu Kristovho: Milovať Boha nado všetko a v Bohu a pre Boha bližného ako seba samého.

Eucharistia a modlitba, najmä rozjímavá, najsobranejšie odbavovanie breviára a ruženca, to bola duchovná strava, ktorá mu dodávala stálej sily k víťazným výbojom za Krista a jeho kráľovstvo.

Duchovnosť P. Chryzostoma bola rýdza katolícka duchovnosť, kultivovaná duchom svätého Františka, sústavným čítaním svätého Jána z Kríža, svätej Terézie Ježiškovej a hodnotnej modernej katolíckej spisby, a nie nezodpovedná extravagantnosť, ktorú treba okresávať alebo aspoň zosmiešňovať, ako sa podajedni domnievali.

P. Chryzostom javil sa ľuďom dobrej vôle, ktorí s ním boli v užšom kontakte, ako duša

kryštalo vo čistá, pokorná, šlachetná, plná ohňa Ducha svätého, lásky k Bohu a nesmrteľným duším, františkánsky prostá a jasavá. Takto sa javí aj podľa svojich pozostalých písomností, najmä najintímnejších záznamov svojich denníkov.

Mám v rukách trstenský denník P. Chryzostoma, do ktorého večierkami ukladal svoje intímne rozhovory s Bohom v rokoch 1933 a 1934. Vyberám viac-menej náhodilo niekoľko záznamov na objasnenie povedaného a na povzbudenie duší, hľadajúcich a hladujúcich po duchovnom pokrme.

Denník¹ začína 9. aug. 1933 heslom: „Srdce Ježišovo, verím v Tvoju lásku ku mne!“

9. aug. 1933: „Milovaný Pane, už som tu, kde Ty chceš ma mať. Tu budem tak, ako Ty sám chceš, dotiaľ, kým Ty chceš! Som predsa Tvojím! — Ježišu, včera vystala moja návšteva u Teba. Nemohol som. Len úkradomky som z okna pozeral do okna Tvojej Svätyne, kde sa rozlievalo svetlo večnej lampy. Závidel som jej... Tak rád by som bol šiel blíž k Tebe... Musel som sa uspokojiť, že vidím večne adoringujúce svetlo lampy.

Drahý Pane, som ukrivdený... Ó, koľko hodín za večera a noci som smel bezprostredne tak blízko, ale tak blízko, odpočinúť si pri Tebe. Viež, u Teba som zabudol na všetko, a teraz, teraz, Pane, som len susedom... Predtým pod jednou strechou, pod jedným krovom s Tebou, a teraz už nie!² Nauč ma, čo robiť, aby som Ti nekrivdil a mojej duši dal náhradu za tie večerné návštevy. Ó drahé hody pri Svätostánku, ktoré už nerušil ruch sveta... Tiché, tiché adoringovanie. Ježišu, teraz idem — k Tebe, nadýchať

¹ Výpisky z denníka pravopisne úmyselne neupravujeme podľa najnovších Pravidiel. Je to naostatok niekoľko drobností. — Red.

² V Trstenej kláštor je oddelený od kostola.

sa toho povetria eucharistického, aby mi vystačilo do rána, keď sa s Tebou sídem, spojím na celý deň, keď moje srdce premeníš v živé tabernákulum. Dnes Ti viac neviem povedať!"

11. aug. 1933: „Môj milovaný Pane, všetky výčitky rád strpím od Teba, všetko: že som *hriešnik*, že som *nečistý*, že som *farbavý* v službe Tvojej, že som *nehodným* Tvojím sluhom. Všetko, všetko toto mi povedz, len jedno, Pane, nechcem, aby si mi povedal: »Ty ma nemiluješ.« Ó drahý Pane, všetko, len to nesmie byť. Radšej umrieť, ó Ty môj dobrý, láskyhodný Pane. Tej výčitky nesmiem počuť v duši mojej, jakživ!! P. Chautard hovorí: »Huk činí málo dobra a dobro činí málo huku.« Zjednodušenie úcty kultu, ktorým som Bohu, ako svojmu Najvyššiemu podlžný, je láska. Prečo? Svätý Ján hovorí: »Boh je láska.« Láska len láskou môže byť ctená. Amen. Láska!! Toto je kráľovstvo božie na zemi, v nás, v duši.“

13. aug. 1933: „Kto žije z lásky k Božskému Srdcu, ten už nehovorí len: Chcem spasíť svoju dušu za každú cenu; ale hovorí: Chcem spasíť celý svet. Spasíť, zachrániť aspoň tie duše, ktoré mi v živote posielaš, mne ako kňazovi, či v spovedelnici, či pri kazateľnici, či pri svätej omši a inej príležitosti! Čujem, čo si hovoril svätej Kataríne: Keby si vedela, ako veľmi milujem duše, umrela by si láskou. — Teda láska a trpezlivosť, obetavosť do nekonečna musia byť penazmi, ktorými mám kúpiť duše pre Ježiša; duše, ktoré tak veľmi miluješ, viac ako ten najhorlivejší, najsvätejší kňaz-apoštol. V prácach svojich len Teba hľadať, Ježišu; duše len pre Teba; pre seba nič, ani uznanie, ani chválu, ani všímanie; mne nech stačí, že Teba viac milujú, Teba viac si všímajú, ku Tebe častejšie idú; nech mi stačí, keď môžem ich presvedčiť, že Ty, milovaný Pane, si dobrý a že ich miluješ neprestajne. Toto nech je jediné ulave-

nie v prácach mojich — vidieť, Ježišu, vidieť a skúsiť to, že mojím pričinením si viac milovaný. To jediné nech mi stačí! Svätý Pavol, dopraj, daj tej tvojej nezištnej lásky ku Kristovi."

29. aug. 1933: „Ludia menšej svätosti môžu byť vhodnejší pre predstavenstvo; pretože nenachádzajú dokonalého pokoja vo vnútornom túžení, budú si vhodnejšie počínať v riadení vonkajších vecí. (Rich. Rolle, Oheň lásky, str. 62.)

Dobry Pane, mňa si predstaveným urobil zaiste, že si videl, že sa ťa nesnažím milovať úplne. Zaslúžil som si to. Voľnejší som bol predtým a neprehľboval som svoj život lásky a teraz, keď by som sa Ti chcel celý oddať, teraz toľko, toľko je vecí, čo ma rozptyľujú, volajú. Snáď tu v Trstenej budem vedieť spojiť činný život s veľkou láskou k Tebe a tak budem predsa aj ako predstavený venovať sa celý svojmu posväteniu. S láskou konať, s Ježišom, a tak aj to najväčšie zamestnanie neuhasí, lež zveľadí lásky mojej oheň. Ó svätý oheň, ustavične šľahaj plamene svoje na srdce moje, aby láska neochladla. Ježišu!"

19. okt. 1933: „Mnoho trpieť je privilegiom svätých duší! Bolesť spôsobená, zapríčinená zvonku alebo zvnútra, spôsobom akýmkoľvek, od iných rozdávaná, či nevšímavosťou, či potupovaním, či nevďačnosťou, či vedome z malície iných, alebo všetko, čo bez nášho vedomého zavinenia nás bolí — to všetko znamená Bolesť. Ty umelkyňa svätých! Akí zamilovaní sú do teba tí, čo poznajú cenu tvoju! Čo učený teológ nenaučí, to naučíš ty tak dôkladne!! Akí nešťastní ale sú tí, čo ťa nenávidia, tebe vyhýbajú — za každú cenu chcú ťa od seba zaplašiť. Si ich nenávidenou nepriateľkou! Kto ale si ťa zamiluje, stávaš sa mu vzácnou družkou života,

zvláštnou ochrankyňou proti nepriateľom: diabli, telu a svetu...

Milovaný Pane, učiň ma milostive šialeným milencom bolesti všetkej, čo mi Tvoja milosrdná láska pošle — od kohokoľvek a skrz kohokoľvek...

17. febr. 1934: „Tiahni ma za tebou po vôni mastí tvojich. (Pieseň Šalam. 1, 3.)

Ježišu dobrý, tiahni ma za Tebou, tak ako ten silne tiahnuci magnét. Popritahuj ku Sebe všetko, čo je vo mne: srdce, dušu so všetkými ich túžbami, citami; pamäť, rozum, vôľu celú, aby všetko smerovalo ku Tebe. Tiahni ma, Ty Ježišu, lebo vieš, že diabol svoje magnety poschovával do sveta a tie veru tiež priťahujú k sebe. Pritiahly aj mňa kedysi. Ale, Ježišu, smiloval si sa a pritiahol si ma Ty ku Sebe. Tiahni ma mocne, neodolateľne, aby žiadne iné magnety sveta nemaly účinok na mňa.

Ježišu, tiahni ma, pobehneme na krídlach lásky za Tebou, kým sa nespojíme na veky s Tebou.“

Anjelskosť na zemi.

Svätá Terézia Ježiškova.

Nepoznávam dobre, o čo viacej budem mať po smrti, ako teraz mám. Budem hladieť na Boha, to je pravda. No nakoľko ide o sjednotenie s ním, v tom žijem už tu na zemi.

*

Aká som šťastná, že už čoskoro pôjdem do neba! Ale keď myslím na božie slová: „Prídem skoro, a moja odplata je so mnou, aby som odplatil každému podľa jeho skutkov“,¹ vravím si, že čo sa mňa týka, Pán bude doista v pomýkove; veď nemám skutky. Teda nebude mi môcť odplatiť podľa nich... No nech! Dôverujem,

¹ Zjav. 22, 12.

že mi odplatí podľa svojich vlastných skutkov.

*

Aj keby Pán Boh nevidel moje skutky, — čo je nemožné — nebolelo by ma to. Toľme ho milujem, že by som ho chcela potešovať svojou láskou a svojimi malými obetami, aj keby nevedel, že odo mňa pochádzajú. Keď to vie a vidí, akosi mi musí odplatiť... Radšej by som mu nepôsobila túto námahu.

Duchovnosť u študentstva.

*„Pristupujem k Bohu, ktorý obveseľuje moju mladosť“
(Žalm 42).*

Zamierujem sa dôsledne kresťansky na Boha, žriedlo veľkolepého rozpätia všetkých životných síl?

Študent, hrdina lásky.

*Roger Péronneau, narodený 9. novembra 1920.
Študent. Odsúdený na smrť 23. marca 1942. Zastrelený v Mont-Valérien 29. júla 1942 po jedennásťmesačnej väzbe.*

Budem zastrelený čochvíľa, na obed; teraz je štvrť na desať. Je to radosť smiešaná s rozčúlením. Odpušte mi všetku bolesť, ktorú som Vám spôsobil; bolesť, ktorú Vám teraz pôsobím, aj tú, čo Vám ešte pôsobím.

Nech mi odpustia všetci zlo, čo som spáchal, a dobro, ktoré som nevykonal. Moja záveň bude krátka. Zaprisahám Vás, aby ste si zachovali vieru. Najmä nijakú nenávisť k tým, ktorí mňa zastreli. „Milujte sa vospolok“, povedal Ježiš; a náboženstvo, ku ktorému som sa vrátil a od ktorého sa Vy nesmiete vzdialiť, je náboženstvo lásky.

Objímam Vás všetkých všetkými vláknami svojho srdca. Nevyslovujem mená, bo je ich v mojom srdci vyrytých veľmi mnoho.

Váš syn, vnuk a brat, ktorý Vás všetkých miluje,
Roger.

Tento list rodičom na rozlúčku čítali sme v hodnotnom Vyšehrade. Študent Roger Péronneau prezrádza sa v ňom ako ozajstný študent, studens, to jest usilujúci sa dosiahnuť voľačo veľké, najväčšie. A či je dačo väčšie ako Pravda v láske, životom milovaná Pravda. Péronneau ju mohutne zachytil, veru dôstojne kresťana. Uvedomme si, v akom psychologickom rozpoložení píše vyššie uvedený list. Je pred popravou. Už len necelé tri hodiny má byť tu na zemi. Je mladý, silný, s náramnou vôľou a chuťou žiť, voľačo veľkého dokázať. A tu celkom blízka smrť, násilná smrť, valí sa na neho. V podobnom položení nejeden zúrila by a preklínela krivditeľov alebo vpadol do slabodušnej skleslosti a zúfalstva. A on? Energicky, kresťansky presvedčivo zaprisahá: „*Najmä nijakú nenávisť voči tým, ktorí mňa zastrelia.*“ Stojí nevykoľajene vzpriamený Kristovým pohľadom na ľudia, Ježišovým svetonázorom, ktorý volá *náboženstvom lásky*. Ukazuje sa ozaj veľký v odpúšťajúcej láske, ktorá nijako nie je slabosťou, ale prejavom sily, nevšednej sily, bo žiada veľké vypätie najhlbšieho vnútra v človeku a to v najnežičlivejších okolnostiach. Zachytil evanjelióvu podstatu, zákon lásky, črty Ježišovej sily a veľkosti v zdanlivej nemohúcnosti na kríži: „*Otče, odpusť im...*“

Tým vykonal aj pre milovanú veľa oveľa viacej ako mnohí, čo sa na frontoch mocne prebýjali na najtvrdších úsekoch. „*Mnoho robí, kto mnoho miluje*“, vraví Nasledovanie Krista. Kresťanská láska je ohromná moc, nie jalovosť. Péronneau veľa zrobil pre Francúzsko, bo svojou hrdinskou láskou z vnútra ho pozdvihol. A vnútorné bohatstvo zaisťuje aj vonkajšie požehnanie.

Či neukazujú sa tu veľké možnosti študentovi láskou dvíhať seba, okolie, národ, celé ľudstvo? Najmä v odpúšťaní. Spolužiakovi, ktorý ma urazil, nepriateľsky sa správa voči mne, nemohol by som pomôcť pri preklade, nemohol by som mu vysvetliť nepochopenú matematickú poučku, nepožičal by som mu knižku, nemohol by som mu ukázať, že nepamätám na krivdu? Chcem šíriť kráľovstvo Kristovej lásky. Brat Roger Péronneau, hrdina lásky, perla moderného študentského sveta, žiar nám láskou, čo jagá sa v tvojom umieraní!

Výchova vôle a charakteru dneskajšej mládeže.

J. Em. Michal Faulhaber, kardinál, arcibiskup.

Veľkolepý prívet mníchovského cirkevného hodnostára, ktorý prehovoril k mníchovskej katolickej mládeži, obsahuje tak veľa povzbudení nielen pre mládež a jej organizácie, ale aj pre dospelých, že odtlačok hlavných myšlienok je dobre uvedený v *Schönere Zukunft*. Opäť prinášame tieto hlavné myšlienky podľa rukopisu, ktorý nám láskavo prenechal na prosbu vznešený cirkevný hodnostár.

Dnešná katolícka mládež vzala si pred seba vznešený cieľ: tvoriť nový životný poriadok, utvoriť život s jeho potrebami, ísť v ústrety Kristovi-Kráľovi so svätou adventnou túžbou a boríť sa za jeho ríšu na zemi. Aby dosiahla tento cieľ, musia účinkovať dve sily: milosť božia, najmocnejšia sila neba, a vôľa človeka, najmocnejšia sila zeme. Vôľa človeka uvádza nohy do pohybu a núti človeka, aby ako obor bežal svojou cestou. Milosť božia nám dáva, ako hovorí prorok, orlie krídla, povznáša k výšinám, ktoré pešo nemožno nikdy dosiahnuť. Každé vykúpenie je z jednej časti ako nebeská rosa shora, dar milosti, z druhej časti zdola vzrast, dielo ľudskej vôle.

Obidve základné sily našej duše nútia rozum a vôľu. Mládež podľa božského Srdca je mládež s jasným rozumom a silnou vôľou. Slabomyseľná mládež, bezcharakterná mládež nie je podľa božského Srdca. Pri birmovke bol pridaný rozumu zvláštny dar múdrosti, vôli zvláštny dar sily. Šťastlivý je mladík, ktorý má jasný rozum, ktorý si neprivlastňuje len abecedu, len poznatky a zručnosti vzdelania, ktorý jasne rozoznáva pravdu od lži, pravdivé bytie od klamného zdania, pravého priateľa od lichotníka, vodcu od zvodcu a ktorý sa nedá na-

chytať na každé heslo ulice. Šťastlivý je mladík, ktorý hlavne vo voľnom čase pokračuje v sebaovládani vo vzdelávajúcich kurzoch. Šťastlivý je mladík, ktorý má pevnú vôľu, ktorý sa zásadne zastavil na dobre a nedá sa odvrátiť od dobra nijakým odporom. Nie nadarmo modlil sa žalmista o múdrosť ducha, prosil prv o dobrá a disciplínu vôle, postavil teda vyššiu výchovu vôle a charakteru ako výchovu rozumu. Môže byť totižto veľký v riši vedy a spolu môže byť bezcharakterným človekom. V sbierke zločineckých nástrojov istého veľkomestského súdu pre mládež shromaždené sú nástroje mladých zločincov. Mnohé z nich utvoril veľký duch, ba mohli by sme povedať veľduch. A predsa ich vynálezcami boli títo 16.-roční zločinci.

Výchova vôle je evanjeliový príkaz: „Kto chce byť mojím učeníkom, nech ma nasleduje!“ Kristus chce dobrovoľné nasledovanie. Nechce slabocho, ktorí podľa slov Písma svätého pokulháujú na dve strany: medzi slabou a pevnou vôľou. Svätý Pavol v 2. Liste Korintanom vylíčil Syna človeka ako dokonalý charakter: „Ježiš Kristus nebol hneď »áno«, hneď »nie«. U neho bolo len »áno«.“ Slaboch je podobný trstine, ktorá sa dá ohnúť každým nárazom vetra, hneď napravo, hneď naľavo. Človek pevnej vôle je podobný skale, ktorá stojí neochvejne a nesie nesmazateľný nápis: Som katolík, ostanem katolíkom. Slaboch je podobný morskej tráve, ktorá unášaná je vlnami oceána. od vlny k vlne ďalej pohodená. Človek pevnej vôle podobá sa stavbe, postavenej na skale, podľa zjavenia božieho, a stojí pri prameňoch života.

Slaboch a človek bez vôle je otrokom svojho rozmaru a nálady, hračkou svojich vášní. Človek silnej vôle je majstrom, ktorý ovláda svoje chůfky a vášne.

Dedičným hriechom zatemnil sa rozum a vôľa oslaba. Odtiaľ veľký hlad po zakázanom ovocí. Odtiaľ strašné pudy, ktoré začínajú pri každom dráždení z vonkajšieho ohňa. Po dedičnom hriechu začal tragický rozpor v človekovi medzi dobrom a zlom, ktoré „bojujú navzájom“. To núti vychovávať vôľu a byť pripravený každý deň a každú hodinu, aby predložil zlu rozhodné »nie« a dobru rozhodné »áno«.

Zlu rozhodné »nie«. Božie slovo z knihy Jób žiada zatvoriť smluvu so svojimi očima a strážiť si ústa, aby bol strážený každý pohľad očí a každé slovo úst. Hrubosť a mravná špina nánúkajú sa dneska mládeži z výkladov a knižníc; — povedať zlu rozhodné »nie«! Návaly krvi dráždia zneuctiť chrám boží vlastného tela a pošliapať česť dievčaťa do prachu; — zlu odporovať rozhodným »nie«!

Dobru rozhodné »áno«. Kto raz spoznal: To je moja cesta, to je moja úloha, to je moje povolanie, musí povedať rozhodné »áno«. Ten nech kráča po tejto ceste. Nech spĺňa túto úlohu a toto povolanie. Pevná vôľa prízvukuje vážnosť. Vôľa božia javí sa zjavne v jeho prikázaniach, v nariadeniach rodičov a predstavených, v stavovských povinnostiach, vo volaní času. Katolícka mládež pripúšťa rodičovskú vážnosť a práve tak štátnu a cirkevnú autoritu. V poslušnosti voči zákonitej vrchnosti je viacej mravnej sily ako v revolučnom huku. Silná vôľa prízvukuje mravný poriadok a viaže sa na pevný denný a životný poriadok.

Výchova vôle a charakteru je na druhom mieste aj úlohou spolkov mládeže. Naše spolky mládeže nie sú čisto zábavné spolky, nijaké čisto zábavné spolky, nijaké výlučne športové spolky pre pestovanie tela. Naše spolky mládeže chcú podporovať sebvýchovu jednotlivých členov a dosiahnuť vysoký stupeň vôle a cha-

rakteru. Spolky mládeže sú preto na to tak veľmi povolané, že mnohé chyby charakteru zjavia sa až v spoločnosti a mnohé ctnosti charakteru môžu sa nacvičiť len v spolunažívaní s vrstovníkmi. Jeremiáš bol mladý muž, ktorý sa mal stať a ostať ocelovým stĺpom, ako opora pre svoju zrúcanú otčinu. Práve nad tohto proka Pán vystrel svoju ruku: „Pozri sa, ja som ňa povolal a ustanovil, aby si očisťoval a vysádzal.“ Aj na spolky mládeže dolieha táto úloha: vytrhať divé výhonky v charaktere svojich členov a nasadiť nové, šlachetné.

Divé výhonky vytrhať! Lubovôľa je celkom dačo iné ako vôľa. Pevná vôľa je usmernená na vôľu božiu a tým na dobro. Lubovôľa je usmernená na vlastnú, často zmýlenú vôľu. Lubovôľa je znetvorujúci obraz charakternej vôle, ako je opica posmešným obrazom človeka. Samovoľnosť je divým výhonkom, odrodilosťou, rozvíjaním chýb. A keď vzdorný ešte tak veľmi duná nohami, vzdorovitosť ostáva výrastkom, ktorý sa musí vytrhnúť. Nechávame mládeži isté povedomie sily a sebavedomie. Má život ešte pred sebou a aby preto ako rytierstvo budúcich čias s celkom novým veľkým plánom v hlave znova obnovilo národ a celý svet. Len táto vôľa nesmie sa stať po reformovaní pýchou, ktorá všetko lepšie vie a všetko lepšie robí ako predstavitelia minulého pokolenia. Prostoreká a predčasne múdra povaha, ktorá nadovšetko o všetkom usudzuje, predčasná dospelosť, ktorá hnie, sú divým výhonkom, ktorý musí byť vytrhnutý.

Nasadiť šlachetné výhonky! Chceme vzrast, ale len vzrast ctností, nie ako divý výhonok. Veľa mladíkov je v takom prostredí, v ktorom rúhajú sa Bohu a kňazom, kde vysmieievajú mladíka a devu, keď chodia ešte do kostola. Iní sú v prostredí, kde trúsia ošklivé reči a jeden druhého chce predstihnúť v surovosti. I v ta-

komto prostredí, ba práve v takomto prostredí musí sa charakter zdokonaľovať.

No vždy musí výchova vôle a charakteru zapustiť korene v náboženstve. Je to Boh, ktorý dá aj vôľu aj splnenie. Syn človeka mal aj ľudskú vôľu a túto vôľu podrobil vôli Otcovej až na smrť kríža. „Prišiel som s neba, nie aby som plnil svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal.“ Pred smrťou vyslovil to nekonečne obeťavé a charakteru plné slovo: „Hore sa! Nechaj nás ísť!“ Chceme sa stať Kristovými ľuďmi, musíme pripodobniť svoju vôľu jeho charakteru. Potom „plný zmilovania“ vystrie svoju ruku a povie nám: „Chcem, buď čistý!“ Chcem, buď statočný! Chcem, buď pevnej vôle a verný! Chce, aby sme mali vedľa pobožnosti k božskému Srdcu vo svojej modlitebnej knižke pobožnosť k Ježišovej vôli. Stane sa aj, že človek znova upadne; majme vôľu bez toho, že by sme ju splnili, potom nás poteší myšlienka, že Boh pokladá našu dobrú vôľu za čin.

Exercičná posila.

JUC. Ján Koválik.

Vyčítali mi sebecko, keď som išiel na duševné cvičenia, lebo som sa prestal starať o všetkých a o všetko a venoval som sa výlučne sebe. Ja sám som bol stredom všetkej činnosti svojho ducha: všetka koncentrácia sa sústredila na mňa; hĺbanie prenikalo do mňa; kritika posudzovala mňa; teda, podľa nich, egocentrizmus v najvyššom smysle. A predsa som sa z toho absolútneho trojdňového „sebecka“ dostal k najplnšiemu altruizmu, najčistejšiemu socializmu, najkresťanskejšiemu chápaniu kozmického bratstva. A hlavne dostal som sa priamo k Bohu a odvtedy gravituje moje srdce k nemu.

Izolovaný samotou exercičnej cely, ustálil som na sebe infekciu choroby tohto storočia: plytkosť, povrchnosť, perifernosť; odvrat od seba, strata seba, končiaca v nesmyselnom rozptyľovaní! Náboženstvo nahradil telocvik, mravnú dokonalosť športová disciplína, hudbu šláger, lásku flirt. Na miesto poznania, výchovy a zdokonaľovania seba dosadili pozorovanie ekonomických závislostí, politickú výchovu masy a zdokonaľovanie tajných zbraní. O sebazapieraní sa neodvážim hovoriť.

Pre nedostatok sobranosti neprenikáme na korene vecí a nechápeme účel bytia; pre náhľivosť, mechanickosť a rozbehanosť svojho života strácame poňatie o jeho celi. Technici a politici preto volajú po novej organizácii sveta. My voláme po novej organizácii človeka.

Všetko záleží na správnom zorganizovaní nášho pomeru k Bohu, lebo z neho vyplývajú všetky ostatné vzťahy. Preto treba potlačiť zbabelosť, zostaviť dobrovoľnú brigádu svedomia a sostúpiť s kahancom úprimnosti do najhlbšej šachty svojho vnútra; a treba tam kopať tak dlho, kým nenarazíme na potrubie, ktoré spojuje našu dušu s Bohom, naše srdce s jeho srdcom, náš život s božím životom. A jadro, ohnisko a smysel ľudského údely je v ustavičnom rozširovaní tohto kanála, v neprestajnom prehľbovaní kontaktu medzi Ním a mnou, aby moje žily zaplavovala jeho krv, moje telo sa premieňalo na jeho telo, moje myšlienky na jeho myšlienky, moja vôľa na božiu vôľu. Pretože sme veľmi smysloví a hmotní, Boh nám musel ukázať viditeľné studne, hmatateľné pramene, odkiaľ máme piť jeho duchovný život. Pretože sme telesní, naše oči musia vidieť a náš jazyk cítiť. Svätá omša a sväté prijímanie sú dva zázračné gejzíry milostí; svätá spoveď je kúpeľným miestom, kde lieči sa reumatizmus

našej skostnatelosti a kde posilňujú sa naše srdcia, príliš úzke pre šírku všeobecnej lásky.

Svätá omša je úžasné mystérium, je to tajomstvo, kde chlieb a víno, najlepšie dary zeme, so všetkou prácou, ktorá ich utvorila, sa obeťujú, posväcujú a premeňujú na Božstvo, ktoré sa potom rovnako rozdáva všetkým nesmrteľným duším prijímajúcich. Celá príroda, človek a jeho činnosť sa prepodstatňuje, dary dvíhajú sa k nebu, menia sa na božské a slúžia večnosti našich duší. Všetko má nesmiernu cenu, kvapka potu, únava, slza, keď ju transformujeme svätou omšou, každý vzdych a úkon, keď ho pozdvihujeme na paténe obety k nemu a keď ho premeníme láskou na jeho vzdych a úkon, stáva sa nám mystickým pokrmom na ceste k svätosti. A preto je svätá omša nevyhnutnosťou každého dňa, aby sa z nej rozvíjaly všetky naše chvíle a všetka naša práca; aby sme ich vopred obetovali a vopred premenili milosťou posväcujúcou na chvíle a práce nekonečnej ceny; aby sa ľudské stávalo božským.

Napokon sväté prijímanie, kde On viaže všetkých svojou prítomnosťou v každom do nesmierneho spoločenstva bratov, je najsilnejšou a jedinou pohnútkou lásky k bližnému. Tu sa všetci telesne zúčastňujú na Božstve, každý je priamo zapojený na ústrednú nádržku milostí. A pretože Boh je náš Otec a Ježišom nás spája so sebou v tajomstve mystického tela, pre to jediné všetci sme rovní nesmrteľnosťou svojich duší, nepredstaviteľnou hodnotou vykúpenej osobnosti. Iba tak viem odpúšťať, milovať a pochopiť hriešnika, keď vidím na jeho dne Boha. Naučme sa ctíť v sebe navzájom to, čo je božské, rozvíjať to a rásť v tom.

A tak nás svätá omša a sväté prijímanie spájajú s nebom, vesmírom a ľudstvom. A keďže máme toho istého Stvoriteľa ako slnko, príroda a hviezdy, milujeme ich ako sestry, ako

súrodencov, lebo aj ony boli pri stvorení v myšlienke božej tak ako my, a tiež sa svojím dielom zúčastňujú v tajomstve premenenia, ktorému pripravily múku, hrozno a vodu. Všetci sme jeho veľká rodina a on je Pater familias.

Otec v rodine naháňa deti k večernej modlitbe na sklonku dňa; k nemu sa modlí súmrak, obloha i my. Je to zakončenie obety, ktorú sme začali ráno, Deo gratias po celodennej službe a zároveň kontrola výkonu, spytovanie svedomia: či všetko išlo tak, ako som si to umienil a ako to on chcel. Nakoľko som splnil svoje sľuby a nezradil. Pýtal som sa ho pred každým rozhodnutím, ako by ho riešil on?

Toto je najzákladnejšia otázka. Lebo jedinou mierou nášho života musí byť boží postoj ku všetkým jeho udalostiam a problémom. Keď to budeme dôsledne uplatňovať, premeníme všetky svoje úvahy a skutky na meditácie, lebo z každých okolností vyletí naša myseľ Hore. A tým si upradieme tkanivo svojich činov v Nadprirodzene.

Odteraz ranné prebudenie bude prvým dôvodom štartu mojej bytosti k Bohu: vďaka za odpočinok a prosba o podporu. Pri únavnom štúdiu a práci stretnem sa častejšie s tým, „ktorý ma posilňuje“. Uprostred najplnšej zábavy sa ho v okamihu ticha opýtam: „Si ešte so mnou? Páčim sa ti?“

Nifami týchto bleskových meditácií si dôkladne poprešívam plášť svojho správania, že bude jednotný ako Kristova tunika; že sa nikdy neroztrhne ani nerozpára.

Toto je všetko v zásade: hĺbka a jednota života v Bohu, s Bohom a pre Boha; to je liek proti plytkosti a povrchnosti dneška; to je naša úloha.

Duchovnosť v živote.

„Oblečte si Pána Ježiša Krista. Kristus, váš život.“
Ako blízko alebo ďaleko som od tohto pavlovského programu?

Ako si dneska predstavujeme svätého? ¹⁾

Vo Francúzsku usporiadali tento roku na jar anketu o dneskajších názoroch na svätosť, o tom, ako sa v našich okolnostiach, uprostred dnešného života môžeme predsa stať svätými. Na ankete zúčastnilo sa štyristo osôb; daktoré ich názory hádam aj nás budú zaujímať.

Ako by ste definovali svätosť?

Svätým byť znamená poslúchať minútu za minútou vôľu, ktorú Otec má vzhľadom na nás; je to rad súhlasných „áno“ na nespočetné väbenia milosti. „Otče, hľa, prichádzam, aby som splňal tvoju vôľu.“

Ak mám to otvorene vyjadriť, poviem, že je to stúpanie, no stúpanie, sretazené s Kristom a mojimi bratmi, s prvými, ktorí sú vyššie a ktorí nás priťahujú, s druhými, ktorí sú nižšie a ktorých treba priťahovať. Myslím, že táto odpoveď nevyhnutne musí predchádzať, ak mám odpovedať na predchádzajúcu otázku:

Prečo cítite, že vám veľa chýba k tomu, aby ste boli svätým a v akých okolnostiach?

Kedykoľvek vravím „nie“ miesto toho, aby som povedal „áno“. Je to neuveriteľný počet malých zbabelostí, čo nahromadia sa za jediný deň, aj keď to nie sú hriechy vo vlastnom smysle. Jednostaj dolieha k nášmu sluchu ono slávne „miluješ mňa?“: Miluješ mňa viacej ako túto alebo onu zbytočnú lahôdku, na ktorej si pochutnávaš; viacej ako svoje miesto v električke, na ktoré sa bezohľadne tlačíš; viacej ako malé dovolenie, ktoré si dávaš, aby si vyjaval svojej sestre zlú povahu svojho brata; viacej ako tento

¹ Katolík IX, 15.

alebo onen pôžitok, ktorý by si si nemal dožičievať? Všetky naše záporné odpovede na výzvu k väčšej láske umožňujú nám zmerať, koľko nás toho oddeľuje od svätosti, takže naostatok by sme vari mohli svätosť takto definovať: Prednosť, ktorú dávame Bohu pred všetkým ostatným, slovom otázka lásky.

Iná poznámka z ankety o modernej svätosti:

Nečítať noviny môže byť v časoch demokracie škodlivejšie pre náboženstvo ako nepomodliť sa svätý ruženec. Všetky také „nábožné osoby“, celkom zatvorené do svojich pobožností a vonkoncom nič nevediace o otázkach našich čias, sú verejným nebezpečenstvom.

Ľad smrťou filmovej hviezdy.

Zomrela Joan Harlow. Poznal som ju v Hollywoode za nedávnej cesty. Bola naozaj takou krásavicou, akou sa zdala na plátne, s veľmi mladistvým úsmevom a s vlasami, ktoré slávožiarou ožarovali jej tvár ako svetlo.

Po návrate ukázal som priateľovi jej fotografiu.

„Povedz, čo za žena je skrytá za týmto“, povedal mi, ukazujúc prstom na výstredné naličenie.

Bola tam naozaj žena „za tým“, žena ktorej život bol búrlivý a ktorej duša istotne nebola taká jasná ako aureola jej platinových vlasov.

Koľkí zo stotisícov divákov, čo ju obdivovali na plátne, pomyslia na to, aby sa za ňu pomodlili, žeby jej Boh neodmietol tam na druhom svete svoje utešené krásy, jej, ktorá vynikala telesnou krásou a spanilosťou?

Hollywood čo aj má veľa preludov, je zemou bez hviezd, kde ľudské pokolenie, telesne obdivu hodné, zabúda, že má dušu.

V tichu vidieckeho kostolika dlho som sa modlil za Joan Harlow, ktorú videl som pred niekoľkými mesiacmi v strojenej veselosti v ateliéroch.

Vidí sa mi, že dobrý Boh musí byť veľmi milosrdný voči duším týchto tvrdohlavých detí.

Kvet a krásne zviera spievajú Pánovi chvály už tým, že sú utešené stvorenia.

Aj Joan Harlow bola chválospevom Tvorcu, lebo každá krása je vzdialený odraz Boha, ktorý ju stvoril.

Doista bol by jednoduchý prejav kresťanskej lásky, keby tí, čo sa zabávajú na filmovom predstavení, mysleli častejšie pred Bohom na tie úbohé hviezdy, ktoré nepoznajú pravé svetlo.

Vit de Larigaudie.

Z evanjeliovej pedagogiky.

Dvanásťročný Ježiš v chráme. Stratil sa a rodičom spôsobil zármutok. Po troch dňoch našli ho v chráme. Čo mu vraví matka Pánova. Vraví: „Synu, prečo si nám to urobil?“ Pre ňu neprestáva byť synom, aj keď ju zarmútil. Ostrosťou a hrubosťou strácame dôveru detí. A lepšími ich môžeme urobiť, len keď si uchováme ich dôveru a nestrácame kontakt s ich srdcom. Veľká múdrosť: ukazovať deťom, že neveríme, že by boli také, aké je ich správanie.

Dominik Pecka, Zápisník.

Pretvorenie predpoklad pretvorovania.

Zo zásady nesúhlasím s tými, čo nariekajú nad dnešnou mládežou. Kto narieka nad ľuďmi, je pravidelne človek, ktorý sa nikdy ozajstne nepokúsil ich pretvoriť. Pravda, pretvoriť ľudí vie iba ten, čo najsamprv pretvoril sám seba.

Pecka, Tamtiež.

Poznámky o knihách.

Dominik Pecka: NEVIDITELNÝ PRSTEN. Román. Vydalo v r. 1946 nakladateľstvo Vyšehrad, Praha II, Karlovo nám. 5. Po 102.— Kčs.

Dominik Pecka, pôvodca úspešných knížiek: Ze zápisníku starého profesora a Umění stárnouti za školou, vydáva román, v ktorom sa zahľadel do dejín. Neviditeľný prsten je básnický spracovaný životopis svätej Kataríny Sienskej, svätice, ktorá — hoci bola jednoduchá a neučená — stala sa zástupkyňou veľa miest a radkyňou dvoch pápežov. Je starý blud, že životy svätcov predstavujeme si ako nečinné, od sveta odvrátené rozjímanie. Rázne to vyvracia práve dej tohto románu, nevymyslený, ale napísaný samým životom vrúcnnej ženy, dej svrchovane pútavý. Svätá Katarína, ktorej meno znamená čistá, bola dvadsiata tretia dcéra sienskeho farbiara Jacoma Benincasu a ako celkom mladá stala sa členkou radu kajúcich sestier svätého Dominika. Spaľovaná láskou k Bohu upadala do extáz aj v spo-

ločnosti a pri rozhovoroch. Naplnená Kristovou milosťou obracala nevercov a s úctou vyhľadávali ju mnísi, básnici, filozofi aj šľachtici. Všetci ju volali „dolcisima“. Pápež Gregor XI. na jej nabádanie opustil Avignon a ona bola jeho posilou, keď sa jeho mierové snahy vo vtedajšom zmätenom Taliansku nestretly s úspechom. A priam tak bola radkyňou jeho nástupcu Urbana VI. a pomáhala mu v mierovej politike. Tak jednoduchá, spravodlivá a čistá deva zasahovala do behu dejín. Pecka s básnickým umením vyvoláva celý tento podivný a rýdži život a celú zvláštnu nepokojnú dobu, v mnohom toľme podobnú našej. Dávne deje majú v jeho podaní vzťah na našu prítomnosť, a postavy, oživené jeho perom, vravia k nám žihavým a nástojčivým hlasom.

Břetislav Štorm: DOBRÝ RYTÍŘ. Poviedky. Obálka a úprava autorova. Vydal Vyšehrad v r. 1946. Broš. po 63 Kčs, viaz. po 88 Kčs.

Štorm je známy skorej ako kresliar a grafik. V tejto knižke predstavuje sa nám aj ako pôvodca slovesného diela a musíme povedať dobrého. Bo Štorm — to tu vidíme — je tiež básnik. Ovzdušie, z ktorého vyrastá jeho slovesné umenie, je to isté ako ono, z ktorého vyviera jeho kresliarska sila: je to stredovek. Pravda, veľký gotický stredovek, doba vrcholného duchovného vypätia k Absolútnu; nie stredovek tmársky, ako ešte dneska často falošne posudzujú tie zašlé storočia. S dobrým svedomím môžeme povedať, že Štorm vyrastá zo stredoveku. Celé vnútorné ústrojenstvo týchto poviedok nám svedčí. Štorm je naplnený mravoukou, myslením toho veku. On tú dobu nevyvoláva, on ju prežíva. Sám je taký nenalomený a priamy, ako bola tá doba. No v alegorických a symbolických poviedkach sa Štormov rytier stretáva s celkom inou dobou, dneskajšou, oveľa menej nezlomenou a čistou, a odtiaľ pochádza sarkazmus, šľahy, ktoré tu vidíme.

Giuseppe Ricciotti, VITA DI GESÙ CRISTO, Roma 1941; *SAN PAOLO,* Roma 1946, Azienda Libreria Italiana. Veľmi známy taliansky bibliik, profesor východnej histórie na Rímskej univerzite a autor *Storia d'Israele*, vydal v posledných rokoch niekoľko rás svoj *Život Ježiša Krista* a na tohoročnú Veľkú noc vydal druhé dielo: *Svätý Pavol*.

Obe diela sú rázu viacej dejinného ako vieroučného. Ricciotti má šťastnú ruku najmä pri vykreslení svojich osôb, udalostí, okolia a mravov. Umožňuje mu to dôkladná znalosť Východu. Pritom je tu čosi viac ako vo Willamovom *Živote Ježiša Krista*. Základy sú prísne dejinné a vedecké, preto kniha poslúži najmä inteligencii. V Taliansku priviedla niekoľkých ľudí ku konverzii a mnohých pochybovačov k živej viere. J. T.